

# IGNACIJEV PUT

41

INFORMATIVNI LIST ZA PRIJATELJE DRUŽBE ISUSOVE

ISSN 1331-8500



- LJUDSKO ROĐENJE  
BOŽJEGA SINA
- BIT ĆU VAM MILOSTIV  
U RIMU
- ISUSOVCI  
MEĐU ARAPIMA
- POSLJEDNJA GODINA  
KUŠNJE

GODINA XXIII

## BOŽIĆNO RAZMATRANJE

Ljudsko rođenje Božjega Sina <i>p. Niko Bilić, SJ</i> .....	<b>4</b>
--	----------

## AKTUALNO

Stopama sv. Ignacija <i>p. Peter-Hans Kolvenbach, SJ</i> .....	<b>6</b>
Na zalasku – novo svitanje <i>Antonio Kolar, SJ</i> .....	<b>8</b>
Posveta Družbe Isusove Srcu Isusovu <i>p. Pedro Arrupe, SJ</i> .....	<b>9</b>
Dvadeseta godišnjica smrti patra Ante Gabrića <i>Tomislav Rukavina, SJ</i> .....	<b>10</b>
Pavao Kolarić, SJ <i>p. Božidar Nagy, SJ</i> .....	<b>12</b>

## NAŠI SURADNICI

Duhovna koračanja <i>Ante Jonjić, SAC</i> .....	<b>13</b>
--	-----------

## PO SVIJETU

Bit će vam milostiv u Rimu <i>Mislav Skelin, SJ</i> .....	<b>15</b>
Isusovac među Arapima <i>p. Željko Paša, SJ</i> .....	<b>18</b>

## NAŠI APOSTOLATI

Isusovci u Sarajevu <i>p. Vinko Maslać, SJ</i> .....	<b>20</b>
Isusovačka klasična gimnazija u Osijeku <i>Mikolaj Martinjak, SJ</i> .....	<b>22</b>

## U FORMACIJI

Susret mladih isusovaca – SMI 2008. <i>Stjepan Šuflaj, SJ</i> .....	<b>24</b>
Skolastički doživljaj Jordanovca <i>Tvrtko Krželj, SJ</i> .....	<b>25</b>
Zavjeti novaka <i>Tomislav Magić, SJ</i> .....	<b>27</b>
Treća godina kušnje <i>br. Zdenko Vidović, SJ</i> .....	<b>28</b>
Naši novaci <i>Priredio: Smiljan Milićević, SJ</i> .....	<b>30</b>

## NAŠI POKOJNI

Priredio: Stjepan Šuflaj, SJ .. . . . .	<b>33</b>
---	-----------

## NOVA IZDANJA

Priredio: Mate Samardžić, SJ .. . . . .	<b>36</b>
---	-----------

## Dragi prijatelji »Ignacijeva puta«!



*Smjerovi gospodarskoga ili političkoga života i danas se slijevaju u tzv. glavna središta, centre moći prema kojima mjerimo značenje, utjecaj ili ugled pojedinih ljudi, skupina i ideja... Biti centar, biti središte! Ta se oznaka danas koristi kako bi se metaforički ukazalo na značenje nečega bitnoga, važnoga.*

*Činjenica je da težnja za identificiranjem središta, centra, često očituje čovjekovu pojedinačnu i skupnu nastranost, sebičnost, eks-centričnost i ego-centričnost... Svatko od nas ima mjesto koje voli, prostor u koji rado navraća... životna središta. Nerijetko i sami želimo biti u središtu, zapravo središta. Svatko zazire od rubova, margina...*

Ono što ponekad izgleda usputno, rubno, neprimijećeno, to je često naša najveća sreća. Tako i Isusovo rođenje! Dok ovih dana budemo slavili Božić, promatrati ćemo Boga koji si na nekomu mijestu svijeta nije želio prirediti glamurozan dolazak. Gledat ćemo našega Boga koji nam se približio kao dijete. Jednoznačno i jasno, riječima i djelima pokazao je kako razmišlja o svijetu i čovjeku.

Istina, došao je na svijet u kojem postoji napetost onoga gore-dolje, unutra-vani, lijevo-desno, prijatelj-neprijatelj, došao je u svijet zatvorenih krugova. Na rubu jednoga vremena On je sam stao u središte, u centar kao krvko novorođenče, u krv pupkovine, u krajnjoj odbačenosti, u neprimjerenim uvjetima... u zabitu mijestu, na margini ljudskoga mudrovanja o sreći i dobroti... Izabrao je put bespomoćnosti, malenosti. Stao nam je na put da nam bude suputnik, izvor i uvrište, središte i sabiralište života. To je ono bitno za slavljenje Božića.

I ovoga ćemo Božića razmišljati kako Bog nije čovjeka prepustio okrutnim prirodnim zakonima prema kojima samo najjači opstaju. I ovoga ćemo Božića slušati o tome kako je On sam čovjekovu stvar učinio svojom. Sam se ponizio da postane blizu svakome – prije svega onomu kojemu najviše treba, onima koje društvo tretira kao »izgubljene slučajeve«: nezaposlenu ocu obitelji, ucviljenoj udovici, napuštenu djetetu u sirotištu, neizlječivu bolesniku, prezaduženu obrtniku, siromašnu umirovljeniku... Bog nam se na Božić predstavlja kao jedinstvena DOBROTA koja želi biti naše središte.

Božić je središte! Božić kaže da je Bog u štali, na margini jednoga svijeta, zapravo središte svijeta i svakoga ljudskoga života! Takav Bog želi biti i ostati twoje i moje, naše – središte i sabiralište, Dobrota – čisto, djelatno čovjekoljublje.

Dragi čitatelji »Ignacijeva puta«, dragi prijatelji Hrvatske pokrajine Družbe Isusove! Izražavajući vam našu zahvalnost za sve s čime podupirete naš rad želim vam od srca miran i na Boga usredotočen Božić. Neka vam u Njemu bude blagoslovljena nova 2009. godina!

p. Ivan Koprek, SJ  
provincijal

# LJUDSKO ROĐENJE BOŽJEGA SINA

## Božić kod sv. Pavla

p. Niko Bilić, SJ

*U godini sv. Pavla papa Benedikt XVI. poziva Crkvu da iznova otkrije teologiju prvoga novoza-vjetnog pisca i velikoga apostola naroda. Pogledajmo što Pavao govori o božićnomu otajstvu!*

Pavao ponajprije u malome Isusu može prepoznati onoga koji je solidaran s njime dok je – kako sam piše – »bio nejače« te je govorio, mislio i rasuđivao »kao nejače« (1 Kor 13,11). U prvoj zapisanom govoru koji drži u Antiohiji Pizidijskoj Pavao Isusa vidi kao Spasitelja kojega je Bog Izraelu po svome obećanju izveo iz Davidova potomstva (Dj 13,23). U najvećoj poslanici na istome tragu ističe ključni događaj za Evandelje: Sin Božji postaje »Davidov potomak po tijelu« (Rim 1,3).

### OBJAVA

Prvi teolog koji Izajjino proroštvo o izdanku iz Jišajeva panja tumači gledom na Mesiju jest Pavao (usp. Iz 11,1; Rim 15,8). Mali Isus je mladica iz panja. On je stijeg podignut (Iz 11,10). U Pavlovoj misli Kristovo Utjelovljenje ima svojevrsnu prethodnicu. Krist je Stijena iz koje je Božji narod u pustinji utažio žed (1 Kor 10,4). Božićno je otajstvo najavljeno. Krist je već prisutan u povijesti Božjega naroda – realno, opipljivo. A na Božić je »po proročkim pismima, odredbom vječnog Boga« Otajstvo Očeve volje obznanjeno svim narodima (Rim 16,26; Ef 1,9).

### TIJELO KRISTOVO

Pavao prvi donosi izvještaj o ustanovljenju euharistije koji je od Gospodina primio i nama predaje (1 Kor 11,23–25). I tada on govorí o tijelu koje je u Božićnoj noći rođeno i o krvi koja je njime kolala dok još bijaše pod majčinim srcem, poznat Onome koji je čovjeku satkao bubrege (Ps 139,13) i koji ga izvodi iz majčine utrobe (Ps 22,10).

Štoviše, Pavlov opis skladna surađivanja oka i uha, ruke i noge, koji svi pripadaju ljudskome tijelu i imaju svoju dragocjenu i potrebnu ulogu (1 Kor 12,12–26), nužno nas podsjećaju na Majku koja s brižnom ljubavlju promatra sinka. I divi se. Andželi će pjevati, pastiri će doći. A djetešće, povijeno u pelene, leži u jaslama. Tu su ručice, tu su oči. Mnogi udovi – jedno tijelo. Ako je ručicama zima, cijelo tijelo trpi. Ako se milim okicama i vedrom osmijehu dive – cijelim tijelom struji radost.

### POSTAO ČOVJEKOM

Pavao, poznavajući antičku tradiciju »izlaganja« nejake djece, piše da je Bog Krista Isusa »izložio« (Rim 3,25). Na Božić mali Isus

egzistencijalno prihvaća svu krutost ljudskog suda i običaja. Pavao navodi i svrhu: »da krvlju svojom bude Pomirilište po vjeri«. »Pomirilište« – liturgijska ploča na Kovčegu Saveza – »pokrivala« je u Staromu zavjetu našu grješnost. Sada tu funkciju preuzima sam Isus.

Roden od žene (Gal 4,4), prihvaća onu specifičnu i jedinstvenu vezu koja jedno dijete povezuje s majkom i koja uvelike oblikuje svekolik unutarnji život novoga čovjeka. Tu vezu Isus Učitelj sam će potvrditi, ističući i na svadbi u Kani i na Kalvariji naslov »ženo« (Iv 2,4; 19,26). Stoga vjernička predaja s pravom ponavlja da je najbrži put k Isusu – po Mariji: *per Mariam ad Jesu*. Slika djeteta u majčinu zagrljaju puno govori.

### KRISTOV PUT PONIZNOSTI

Na Božić Sin Božji prihvaća da bude sjeme posijano u sramoti i slabosti da bi na dan Uskrsa zablistao u slavi i snazi (usp. 1 Kor 15,43). Ljudskim rođenjem Božji Sin nastanjuje se u našemu zemaljskom domu koji je poput šatora i lako se razruši (usp. 2 Kor 5,1). Sam prihvaća život u šotoru u kojemu »stenjemo opterećeni« (2 Kor 5,4). Govoreći o »šatoru«, sv. Pavao se približuje teologiji Ivanova evanđelja koje istom slikom opisuje kako je Riječ prebivala među nama (Iv 4,14). Dokazom na svijet Isus je zajedno s nama »naseljen u tijelu«. Pristaje na »iseljenost« iz božanskoga prijestolja (usp. 2 Kor 5,6–9).

Što Pavao opisuje u čuvenomu kristološkom hvalospjevu iz Poslanice Filipljanima, zbiva se već u božićnoj noći. Krist se dragovoljno odrekao Božjega veličanstva i započeo život sluge (Fil 2,7). U betlehemskoj štalici, izvan grada, Sin Božji sama sebe ponizuje, postaje ljudima sličan (Fil 2,6–8). Djeće oči, drago lice u jaslicama i ruke koje širi jednoznačno su »obliče« čovjeka.

### BOŽJI SIN – SPASITELJ

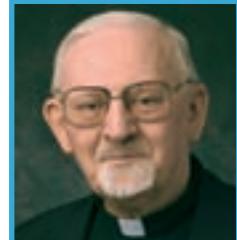
On, baštinik, prihvaća život maloljetnika koji se »ništa ne razlikuje od roba premda je gospodar svega« (Gal 4,1). Nama »punina vremena« – punoljetnost, a njemu maloljetnost – postaje podložnik (Gal 4,4). Dopusťta da mu drevni Zakon bude nadziratelj – pedagog (Gal 3,24). Podlaže se skrbnicima i upraviteljima, solidaran sa svakim maloljetnim baštinikom da tako bude otkupitelj za sve podložnike zakona (Gal 4,2,5). On postaje rob da bismo mi bili sinovi. Poistovjećuje se s nama kako bismo mi bili izjednačeni s njime – baštinici Božji (Gal 4,7).



# STOPAMA SV. IGNACIJA

## Promišljanja bivšega isusovačkog Generala

p. Peter-Hans Kolvenbach, SJ



»Pater Kolvenbach,« upita jedan novinar, »kako biste okarakterizirali svojih 25 godina na čelu Družbe Isusove?« »Ostavljam to povjesničarima«, odgovorio je p. Kolvenbach. Uvijek skroman u govoru o svom osobnom životu, napravio je dobrohotnu iznimku kada su ga u vrijeme oproštaja iz Kurije subraća zamolila za nekoliko misli o godinama koje je ondje proveo. Objavljujemo ih s poštovanjem i zahvalnošću u hrvatskom prijevodu.

Nijedan isusovac ne smije ni sanjati ni gajiti ambiciju o tome da postane vrhovni poglavar Družbe Isusove. Sveti Ignacije u tome je vrlo strog i dosljedan: čak i težnja za tom službom isključuje isusovca iz odabiranja. Ali u Španjolskoj i Italiji popis mogućih kandidata koji bi mogli biti na čelu gotovo 20.000 isusovaca uvijek je vijest. Godine 1983. moje ime nije stajalo ni na jednomu popisu; u siječnju ove godine ime p. Adolfa Nicolása nije bilo među favoritima. Tako je isusovac koji bude izabran iznenađenje za mnoge, a osobito za sama sebe.

Na dan koji je određen za izbore 225 biratelja zajedno je slavilo euharistiju, a nakon toga ušli su u dvoranu za sastanke gdje će sat vremena moliti u tišini poslušavši jednoga oca koji ih je podsjetio na lik i opis posla vrhovnoga poglavara, kako ih je sveti Ignacije upisao u Konstitucije. Riječ je o toliko idealnoj slici da je i sam Ignacije priznao kako je malo vje-

rojatno da će se sve te kvalitete naći u jednoj osobi. Stoga je dodao i utješnu napomenu: »Ako neka od ovih kvaliteta nedostaje, neka novi vrhovni poglavar barem bude veoma prokušan i ispunjen ljubavlju prema Družbi.« Ova ljubav prema Družbi nije samo stvar osjećaja, mora biti utjelovljena. Ako je isusovac sluga Kristova poslanja, vrlo je vjerojatno da će Generalna kongregacija odabrati jednoga isusovca »u misijama« koji navješta Gospodinovu Radosnu vijest ondje gdje je Krist nepoznat ili malo poznat. Veoma je znakovito da su sva tri posljednja vrhovna poglavara, koji su izabrani, bili »misionari«: Europljani poslati u Japan ili na Bliski istok.

Bitna je očito i dob generala koji će biti izabran. Dug generalat od preko dvadeset godina ima prednost jer osigurava stalnost; kraći generalat dopušta nov početak, nov pokret u životu Družbe. U svakom slučaju vrhovnoga se poglavara bira doživotno – što je pater Pe-

dro Arrupe protumačio kao »životni generalat«: dokle god je kada davati nov život Družbi. Malo je vjerojatno da će neki isusovac koji nikada nije prešao granice svoje zemlje, koji govori samo svoj materinji jezik, koji nikada nije bio poglavavar, koji se bori s ozbiljnim zdravstvenim tegobama i nema komunikacijskih sposobnosti, ikada postati vrhovni poglavavar koliko god bio svet čovjek i izvrstan isusovac. Ali i bez tih nedostataka isusovac će se osjećati nespremnim za ovaj posao: ne postoji program uvježbavanja ili priprave gdje bi ga čovjek naučio. U mome slučaju, budući da se patra Arruepa moglo vrlo teško razumjeti nakon udara koji ga je paralizirao, naši su razgovori bili vrlo ograničeni.

Rekao sam istinu kada sam u kratkoj poruci Družbi nakon što sam izabran morao priznati da ne poznajem svekoliku Družbu po svijetu. [...] Ostajem zahvalan za savjet i pomoć koji su mi pružili ljudi u Družbinoj Kuriji, čineći naoko nemoguće poslanje mogućim.

U 24 godine nakon što sam izabran posjetio sam praktično sve zemlje u kojima isusovci djeluju: susreo sam subraću u najnaprednijim ustanovama i u najsromićnjim naseljima, u župama i u izbjegličkim logorima, u novicijatima i u staračkim zajednicama, u duhovnim centrima i u radio-televizijskim postajama. Imao sam povlasticu susresti izbliza mnogo-brojne isusovce koji su, usprkos ljudskim ograničenostima i neizbjježnim slaboćama, posvećeni Kristovu poslanju koje se nastavlja. Često su djelovali u krajnje zahtjevnim prilikama, ne samo u smislu materijalnoga siromaštva, nego i u duhovnom smislu, kada njihovo poslanje nije bilo dobrodošlo u »modernome životu« ili vjerskome fundamentalizmu ili jednostavno kada su ih dočekivali s hladnom indiferentnošću.

Tu je i izvanredna povlastica da sam upoznao subraću koja bijahu pozvana *doslovce* slijediti



Gospodinove riječi: Nema veće ljubavi od ove da netko položi život svoj za prijatelje.

Poznavao sam subraću u El Salvadoru, u Africi, u Indiji i ovdje u Libanonu koji su dali život svjedočeći ljubav i vjernost prema Gospodinu.

Svi ti susreti naučili su me ljubiti Družbu – sve te »prijatelje u Gospodinu«, kako ih je zvao sveti Ignacije. Moramo zahvaliti Gospodinu što je unatoč kadikad uz nemirujućoj raznovrsnosti osoba, naravi, jezika i kultura univerzalno tijelo Družbe ostalo ne »uniformno« nego »jedno srce i jedna duša«. To se zajedništvo temelji na jedinstvenu iskustvu duhovnih vježba koje su sve nas dovele na put prema Bogu, s nadahnućem da nastavimo Kristovo poslanje.

Budući da Gospodin gorljivom čežnjom čezne spasiti i ozdraviti naš svijet, izgradnja mostova preko granica postaje ključno isusovačko poslanje. Kako to nedavna Generalna kongregacija poimljše, tri su ignacijske načela koja nas čine sposobnima založiti se u Kristovu poslanju ujedinjavanja razdijeljenoga svijeta: ljubav prema Bogu, našemu Gospodinu, naše jedinstvo uma i srca i poslušnost koja svakoga od nas šalje u misiju na bilo kojem dijelu ovoga svijeta.

(preveo p. N. Bilić, SJ)

# NA ZALASKU – NOVO SVITANJE

*Antonio Kolar; SJ*

**S**vake godine »Glas Koncila« na nekoliko stranica objavi fotografije aktualnih mlađdomisnika s područja Hrvatske. Također, đakonska ređenja i redovnički zavjeti svećano se proslavljuju. Ali, postoji i druga strana medalje svećeničkoga i redovničkoga života. Usaporedimo li ga sa suncem, tada u pojedinim razdobljima ono ima različite efekte i svojstva. Dok je svećenik u snazi poput podnevnoga sunca, ono je tako jasno i sjajno da postaje dio svakodnevice, rutina preko koje misao brzo preleti, a pogled se rijetko duže zaustavlja, više gledamo na ono što osvjetljuje. Ali, svi ćemo se s tim složiti, sunce ima posebnu ljepotu u trenutcima svojega zalaska. Tako zalaske naših starih isusovaca, veterana mnogih bitaka koje su bili pod barjakom Krista

Kralja, ja privilegirano promatram iz prvih redova.

Čovjek se zadivi strpljivosti i junačkoj ustrajnosti u predanju Gospodinu ovih ljudi prikovanih za krevet, u najboljem slučaju prikovanih uz brigu nekih drugih ljudi. Rado ću izdvojiti živopisni lik našega p. Zvonka Gutala, isusovca koji živi svoju osamdesetčetvrta jesen i zimu života. Krevet je postao njegova životna svakodnevica posljednjih nekoliko godina. Nježne i brižne ruke sestre Natalije postale su njegov most između kreveta i kolica u kojima koliko-toliko izide iz sobe prema kućnoj kapelici. Trenutci koje provodim pomazući s. Nataliji u brizi oko njega izmjenjuju tišinu i smijeh ponekoga bljeska koje p. Zvonko pošalje pričama o svojem životu i, u posljednje vrijeme, posebno o djetinjstvu. Za ove trenutke najbolje pristaje usporedba sa zalazećim suncem. Dok se prisjeća majčine nježnosti i mudrosti kojom ih je odgajala, svojih prvih svećeničkih dana, mnogih misija na kojima je propovijedao, župa na kojima je djelovao, škola u kojima je predavao – sve to čini nježnim nijansama crvenkaste, nježne svjetlosti zalazećega sunca. U trenutcima teško podnošljive boli zna se pojaviti pitanje: »Gospodine, do kada ovako?«, ali jedva da ga postavi, odmah usljeđuje odgovor i utješni smisao: »Dokle god ti želiš, neka je na blagoslov i za nečiji mir!«

Ima ovdje i časne braće koja u skrovitu predanju žive svoje zavjete prema vječnosti na



Pater Gutal i sestra Natalija na svetoj misi

koju su se obvezali pred više desetaka godina. Stameni, poput ponosnih slavonskih hrastova, čvrsta kamena Dalmatinske zagore, ponosnih bosanskih planina čuvaju baštinu molitve za Družbu u koju su utkali dane skrovita rada i žarke ljubavi prema Kristovoj Crkvi. Njihova sijeda kosa i bore na licima ne mogu prikriti mladenački sjaj u oku kada ih priupitam za mladenačke dane, za godine »stare Družbe«. Tada se jednostavnim riječima počinje vrtjeti crno-bijeli film njima tako živih uspomena. Počev od Križnoga puta i Bleiburga, nastavljući o dalekoj Africi i divnim ljudima tako drukčijim po mnogočemu, a tako istim po sinovstvu zadobivenu Isusovom otкупiteljskom žrtvom. Teško je vjerovati da toliko toga stane u jedan jedini život čovjeka; čini mi se kao da imaju dvije stotine godina života s obzirom na silnu baštinu iskustava. Ponosan sam na ovu i takvu subraću.

U kući koju obitavaju ovako stari ljudi nužno moraju biti mladi poglavari. Sitne, male stvari koje oni primijete i najmanje potrebe ovih starih vitezova hrvatske Crkve nije lako prenijeti na papir. Ako postoji kuća u kojoj su isusovci više okrenuti jedni prema drugima, tada je to rezidencija na Fratrovcu. Ovdje ljudi nužno ovise jedni o drugima, brinu jedni o drugima, mole jedni za druge, postaju jedna upaljena svijeća koja nesebično izgara toplinom i svjetlošću za sve koji su potrebni.

Ako se nađete u trenutcima koji vas uvjeraju da ste sami, da nitko za vas ne moli i na vas ne misli – sjetite se isusovaca na Fratrovcu. Mnoge patnje, nemoć, tišina i molitva sja upravo za vas, za vaš mir i blagoslov. Jer, koliko god se činilo da sunce slabo grijе i sja roneći u svoj sutan, njegova snaga ne nestaje, nego se spremi za novi dan i radost novoga svitanja. A sjene mnogih uspomena koje ostavlja iza sebe prema Istru upravo pripovijedaju Radosnu vijest o Kralju za kojega se isplati predati čitav život.

## Posveta Družbe Isusove Srcu Isusovu

(p. Pedro Arrupe, SJ)

Svemogući vječni Bože, ti si se naročitom nakloništu udostojao uslišati molitvu svetog Ignacija u kapelici La Storta, koju ti je već dugo upravljao po zagovoru blažene Djevice: „da ga pridružiš svome Sinu“. Obećao si mu također da ćeš mu biti zaštitom rekavši mu riječi: „Ja ću biti s vama“. Još više, pokazao si kako hoćeš da Isus, noseći križ, uzme Ignacija sebi u službu, što je Isus potvrdio okrenuvši se k njemu i dodavši: „Hoću da stupiš u našu službu“.

Mi, dakle, nasljeđnici one skupine ljudi koji su bili prvi „drugovi Isusovi“, ponovno molimo da nas pridružiš svome Sinu i dopustiš nam da mu možemo služiti „pod barjakom“ onoga „križa“ na kom se Isus iz poslužnosti nalazi prikovan, probodena boka i ranjena srca, u znak silne njegove ljubavi prema tebi i čitavom ljudskom rodu. Posvetu Družbe presvetom Srcu Isusovu rado obnavljamo i obećavamo najveću vjernost, moleći tvoju milost da nastavimo služiti tebi i tvome Sinu duhom i žarom kojim su ti služili Ignacije i njegovi drugovi.

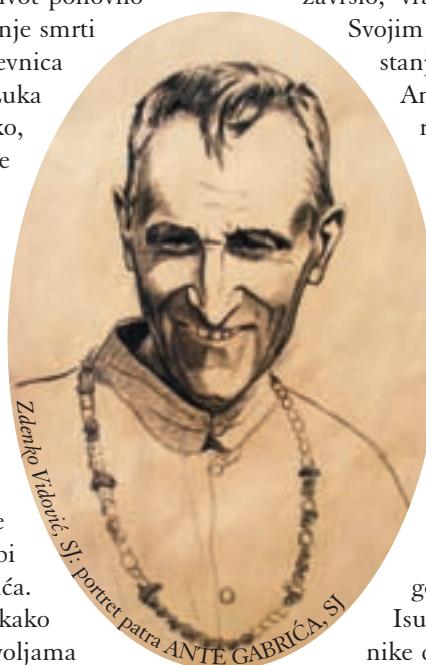
Po zagovoru blažene Djevice Marije i pred križem s kojeg nam Isus sipa blago svoga probodenog Srca, po Kristu i u Kristu, iz dna ti srca izgovaramo svoje predanje riječima: „Primi, Gospodine, svu moju slobodu! Primi pamćenje, razum i svu moju volju. Ti si mi dao štogod imam ili posjedujem. Sve ti to vraćam i predajem bez pridržaja tvojoj volji da svime upravljaš. Daj mi samo svoju ljubav i svoju milost, pa sam dosta bogat i ne tražim ništa više“.

Rim, u crkvi Presv. Imena Isusova,  
Na blagdan Presv. Srca Isusova,  
9. lipnja 1972.

# DVADESETA GODIŠNICA SMRTI PATRA ANTE GABRIĆA

*Tomislav Rukavina, SJ*

**U**natoč tome što je prošlo dvadeset godina od smrti patra Ante Gabrića, sjećanja na njega i njegova djela još su uvijek živa među nama, a pogotovo u Bengaliji gdje je otac Ante sa žarom radio kao misionar više od trideset godina. Njegov svetački život ponovno je bio razlog za obilježavanje smrti kojoj je prethodila trodnevница koju su vodili: pater Luka Lučić, biskup Ivan Šaško, zatim kao gosti iz Indije otac Xavier Sylvester, a na samu godišnjicu propovijedao je biskup Salvadore Lobo. Trodnevница je održana u bazilici Srca Isusova u Zagrebu od 17. do 20. listopada. Trodnevnicu je započeo pater Luka Lučić koji je također bio misionar u Africi. Pater Luka donio je zanimljiv događaj kako bi opisao život Ante Gabrića. Svi mi imamo predodžbu kako je Afrika gladna i sva u nevoljama i patnjama. Čini nam se da nitko, s obzirom na patnju koja ga okružuje, ne može živjeti teže nego misionar koji se odvajaći otici u takve zemlje da propovijeda i živi evanđelje. To je stanje u kojemu samo čovjek vjere može sačuvati nadu u ljubav Božju i život gledati s pozitivnoga stajališta. To nije lako kada se čovjek susretne licem u lice s nepravdom, bolestima, klasnom diskriminacijom, glađu, neznanjem, nevjерom i sličnim



pogibeljima za ljudsku dušu i tijelo. Ipak, i u tim zemljama, kako iznosi p. Luka, postoji velika razlika. Jednom je prilikom jedan afrički biskup posjetio Bengaliju gdje je radio pater Ante Gabrić. Kada je njegov posjet završio, vratio se u svoju domovinu.

Svojim je vjernicima ovako opisao stanje u kojemu je radio otac

Ante: »Braćo, mi smo Amerika.« Nije mogao drukčije reagirati kada je video kako teško može biti. Ali video je tamo i prisutnost milosti Božje, vjera i napor koji su ulagali p. Ante i majka Terezija i mnogi drugi ljudi koji su susreli Isusa Krista i nadišli sve protivštine.

Biskup Šaško lijepo je primijetio da je p. Ante Gabrić, kada je otisao u misije u takvu zemlju, bio u gotovo jednakoj situaciji kao i Isus kada je poslao svoje učenike da idu bez ičega u gradove i sela da naviještaju Radosnu vijest i da

dodu u svako mjesto kamo je Isus kanio doći. Isus je htio da iza svojih učenika ili, bolje, s njima dođe on i tako spasi i promijeni živote ljudi koje susretne. To je učinio i s p. Gabrićem. Kamo god je p. Gabrić došao, svatko je mogao vidjeti da je Krist na djelu. Velika požrtvovnost i ljubav, kao i strog redovnički život, krasili su p. Antu i to je uspjelo pobijediti prvotnu nepovjerljivost tamošnjega

stanovništva prema njemu. Svjedočanstvo koje je ostavio u selima u kojima je radio ostavilo je dubok trag na ljude.

Župnik u župi Kumrikhai, otac Xavier Sylvester, u kojoj je pater Ante djelovao, ističe kako je rad našega misionara bio od Boga određen i da ga je Bog čuvao na svim njegovim putovanjima koja su bila mukotrpna i po život opasna. Otac Xavier iznio je jedno svjedočanstvo kako je p. Gabrić na jednomu od njegovih pastoralnih pohoda slijedio tigar. Kako je bio jako vruć dan, p. Ante je sjeo u hlad da se malo odmori, primijetio je tigra, ali je svoje pouzdanje stavio u Boga. Tigar mu se prišuljao, ali ga je samo pronjuškao i otišao dalje. Zar to nije čudo kao i ono s prorokom Danijelom koji je bio bačen u jamu s lavovima? Pater Ante je lovio duše.

Biskup Salvadore Lobo u svojoj je propovijedi iznio divan primjer takva lova na duše koji

ima za cilj dobro. Jednom prilikom neki na smrt bolestan musliman našao se u bolnici kod p. Gabrića. Budući da je bolesnik premirnuo, trebalo ga je na nosilima iznijeti i pripraviti pogreb. S p. Gabrićem bila su dvojica pomoćnika i jedan brahman (najviša kasta u Indiji). Tomu brahmanu njegova je kasta priječila da im pomogne. P. Gabrić je samo pogledao brahma i on je nakon kraćega oklijevanja odlučio pomoći. Kada su završili, brahman je sjeo i rekao: »Danas sam postao čovjek.« Postao je svjestan da ga je Krist oslobođio i da je po Gabrićevu primjeru sposoban za ljubav što je veće od svih društvenih norma i zakona.

*P. Luka Lučić, p. Marijan Steiner, p. Xavier Sylvester*



# PAVAO KOLARIĆ, SJ

Veliko Trojstvo, Bjelovar, 1838. – Rim, 1862.

*p. Božidar Nagy, SJ*

Ime Pavla Kolarića do sada je bilo potpuno nepoznato široj katoličkoj javnosti. Jedino su štovatelji sluge Božjega Petra Barbarića nešto o njemu doznali jer se spominje u Petruvu životopisu kako mu je Pavao Kolarić bio uzor i još je k tome Petar preveo njegovu biografiju s talijanskoga na hrvatski jezik.

Pavao Kolarić rođen je 1838. u selu Veliko Trojstvo kraj Bjelovara, gdje je i kršten. Kao mladić, slušajući u Zagrebu propovijedi poznatoga isusovačkog pučkog misionara p. Basila, odlučio se za duhovni stalež. Ulazi u nad-

biskupijsko sjemenište u Zagrebu. Zagrebački nadbiskup Juraj Haulik šalje ga 1857. kao darovita mladića u Rim na studij. Stanuje u Germanicumu koji je tada bio smješten u zgradu današnjega Kolegija Bellarmino. Pet je godina Pavao ondje proveo živeći uzornim životom poput sv. Ivana Berchmansa. Razbolio se od tuberkuloze i umro u 25. godini života 22. ožujka 1862. Sahranjen je u kripti crkvice San Macuto koja se nalazi u sklopu Kolegija Bellarmino. Uz posebno dopuštenje pape Pija IX. i Generala Družbe Isusove na času smrti položio je zavjete i umro je kao isusovac.

Godinu dana nakon svetačke smrti njegov prefekt studija u Germanicumu, Talijan p. Pietro Ragazzini, napisao je njegovu biografiju na talijanskom jeziku koju je objavila glasovita i važna Civiltà Cattolica! Ta je biografija prevedena na njemački jezik i objavljena je u Njemačkoj tri godine kasnije, 1865. Pavao je Kolarić, zajedno s Petrom Barbarićem, uvršten i u veliku spomenicu »Znameniti i zaslužni Hrvati« koja je objavljena 1925. prigodom proslave 1000. obljetnice hrvatskoga kraljevstva.

U arhivu Germanicuma u Rimu čuvaju se mnogi dokumenti o Pavlu Kolariću među kojima i povolik fascikl od preko dvjesto stranica raznih tekstova o njemu razvrstanih po krjepostima iz čega se zaključuje da su već tada njegovi prepostavljeni u Germanicumu razmišljali o pokretanju postupka za njegovo proglašenje blaženim.



# DUHOVNA KORAČANJA

## Iz bogoslovskoga života

*Ante Jonjić, SAC*

S radošću velikom u srcima započela je nova akademska godina 2008./09. na Jordanovcu, koja nije samo još jedan odgojno-obrazovni dio našega života, nego nastavak velika hoda prema našemu cilju – svećeništvu. Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove doveo je već mnoge naraštaje do diplomâ, ali i Kolegij Družbe Isusove do već spomenutoga nam »cilja«. Pružajući zdravu atmosferu življjenja, postavljen je temelj i ispravnu razvoju cijelovite osobe u svakom pogledu. I školovanje i život na bogosloviji imaju značajnu ulogu u našim životima. Sjećamo se tako, sada već i nekih bivših, kolega koji su s nama dijelili ne samo životni prostor, nego su nam i pomagali, uljepšavali dan zajedničkim druženjima, radom i molitvom te su uspjeli u svojoj

nakani upravo živeći bogoslovskim životom. Oni su »došli do cilja«. Stoga neće biti naodmet spomenuti i njihova imena, a to su vlč. Ivan Certić, vlč. Vasilj Krenj, vlč. Ivo Martinović, vlč. Dražan Mirčić, p. Vinko Sudar, SAC, vlč. Augustin Tašić, vlč. Davor Topić te Igor Vorontsov koji će se uskoro zarediti. Ovi hrabri pothvati bili su odgovori na Božji poziv. Neka ih Gospodin vodi kroz život, a oni neka otkrivaju njega u svakodnevnoj molitvi. Svaka nova akademska godina donosi sa sobom i neke novine u život bogoslovije. Tako od ove godine naše prostore osmijesima krase Josip Radoš iz požeške biskupije, Antonio Mikulić i Željko Savić, kandidati Vojnoga ordinarijata, te Ante Topić iz vrhbosanske nadbiskupije. Želimo im ugodnu dobrodošlicu.



*Bogoslovi, školastici i patri nakon sv. mise u kapeli Travničkog sjemeništa*



Bogoslovi jordanovačkoga kolegija



Posjet Sarajevu

Službu dušobrižnika i dalje vrši p. Ivo Antunović, SJ. Njegovim zalaganjem imali smo prije početka akademske godine duhovne vježbe u Opatiji pod vodstvom p. Stjepana Kušana, SJ. Zahvaljujemo obojici na savjesnu i dobro-namjernu djelovanju u našim životima. Također treba spomenuti i p. Ivana Šestaka, SJ, koji, unatoč ulozi rektora kuće, u sjeni svesrdno potiče obrazovne, kulturne i športske aktivnosti bogoslova.

Prošla je godina na bogosloviji bila vrlo zanimljiva. Pohodili su nas mons. dr. Franjo Komarica te kardinal mons. Vinko Puljić. Krajem siječnja otišli smo na zajednički izlet na Sljeme prije početka ispitnoga razdoblja. Obišli smo u ožujku i grad baroka – Varaždin. Ali u posebnu nam je sjećanju ostalo putovanje u svibnju mjesecu. Posjetili smo Sarajevo na osobni poziv kardinala Puljića. Prekrasno pontifikalno misno slavlje u katedrali uzveličala je i naša bogoslovska zajednica. Imasmo i dvije duhovne obnove. A poziv na večernju misu, tijekom koje misnik svjedoči o svomu duhovnom i pastoralnom iskustvu, prihvatali su vlč. Marijan Vukov i vlč. Antun Luketić. Hvala svima koji su dali svoj doprinos u osmišljavanju kvalitetnijega i zanimljivijega zajedničkog života.

Ovim putem potičemo sve one koji razmišljaju o svećeničkomu i redovničkomu životu da se u zajedničkoj odluci s Bogom odvaže odgovoriti na tako veličanstven poziv – biti ponizan Božji sluga.

*Uz srdačne pozdrave čestit Božić ţele vam bogoslovi s Jordanovca!*



# BIT ĆU VAM MILOSTIV U RIMU

*Mislav Skelin, SJ*

**V**rlo je jednostavna rečenica koju je Isus rekao sv. Ignaciju u viđenju koje je imao neposredno pred ulazak u Rim u malenom mjestu La Storta: »Bit ću vam milostiv u Rimu.« Ima li ova rečenica isključivo značenje nagovještaja razvoja budućih milosnih događaja u Ignacijsku nutarnjem životu od toga trenutka ili bi se valjalo malo zadržati i u razmišljanju o mjestu u kojem se zbivao taj milosni razvoj događaja? Zar Gospodin nije bio milostiv Ignaciju već u Loyoli, Pamploni, Montseratu, Manresi, Barceloni, Alcali, Jeruzalemu, Parizu, Veneciji i svim ostalim mjestima kroz koja je prošao na svome životnom, hodočasničkom putu? Bio mu je iznimno milostiv. Svako od ovih mesta bio je zaseban korak u slijedu Božjega vođenja ove vjerne i poučljive duše. Možemo li onda činiti nekakve usporedbe ili stvarati nekakvu ljestvicu važnosti ovih mesta s obzirom na Ignacija? I ne i da. Bez shvaćanja značenja jednoga događaja na određenu mjestu i vremenu nema razumijevanja onoga drugog koji slijedi. Na kraju, taj slijed ipak ne vodi bilo kamo, nego prema Rimu. Razumijevanje ovoga daje nam ignacijsku duhovnost u kojoj činjenica, ne samo autoriteta, nego i fizičke prisutnosti pape – Kristova namjesnika na zemlji, crkvene hijerarhije i pripadajućih institucija – u Rimu, ima izvanrednu važnost.

Isti ključ za razumijevanje možemo primijeniti na duhovno zaledje svakoga dolaska i boravka svakoga pojedinačnog isusovca u Rimu zbog školovanja, apostolata ili nekoga trećeg

razloga. Tako ovdje boravi i 17 hrvatskih isusovaca raspoređenih u različitim kućama i na raznovrsnim dužnostima i poslovima kojima se Družba bavi. Neka od tih vezana su za Generalnu kuriju (krug pomoćnika Generala Družbe Isusove), zatim za Papinsko sveučilište Gregoriana, Radio Vatikan, Papinski institut Biblicum te druge isusovačke kolegije i institucije.

Mlađe (prema stupnju formacije) isusovce svećenike studente i one isusovce studente koji se za svećeništvo pripremaju »isusovačkim

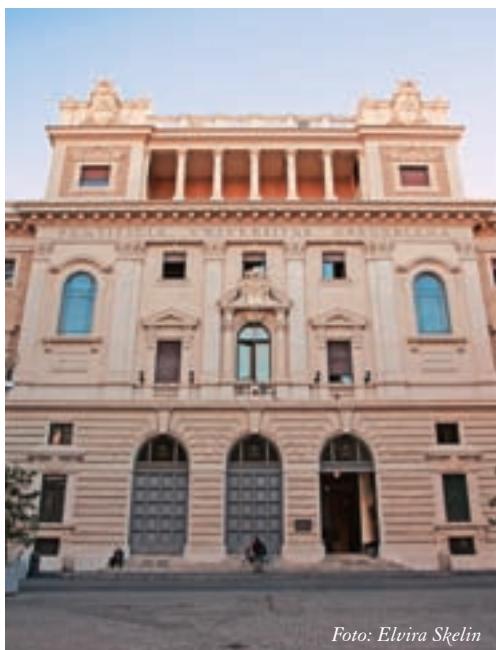


Foto: Elvira Skelin

Papinsko sveučilište Gregoriana u Rimu



*Skolasticci kolegija Al Gessù*

jezikom« nazivamo skolastici. Prvospomenu-ti»rade« svoj licencijat. Jednostavnim riječima, to su oni koji su diplomirali teologiju, a sada su na poslijediplomske ili dodiplomske studiju kako bi se specijalizirali za neko posebno područje teologije ili znanosti (dakle, ne mora biti nužno neka od teoloških disciplina) ili razvijaju neke osobite vještine koje će poslije iskoristiti u apostolskome radu. Tako p. Stjepan Bešlić studira pastoralnu teologiju, p. Anto Pavlović filozofiju, a p. Željko Paša orijentalnu teologiju i patrologiju. Žive u kolegiju Roberto Bellarmino s još osamdesetericom subraće iz cijelog svijeta koji su na istom stupnju formacije.

Druga su skupina oni koji studiraju osnovni studij teologije kako bi se pripravili za svećeništvo. U Rimu smo trenutačno dvojica na tome stupnju: Alan Modrić na drugoj godini i potpisnik ovoga teksta na prvoj. Alan i ja studiramo na Gregorjani, a živimo u kolegiju Al Gesù. U kolegiju nas ima četrdesetak. Najbrojniji su Madagaskarci, Portugalcii, Poljaci i Talijani, a s po jednim ili dva patra, časna brata ili studenta zastupljene su još Ukrajina, SAD, Njemačka, Španjolska, Fran-

cuska, Austrija, Irska, Malta, Češka, Slovenija, Rumunjska, Turska, Etiopija, Meksiko, Brazil, Argentina, Indonezija, Kina.

Studij svatko doživljava na svoj način, ali ipak, prvo je vrijeme osobito zahtjevno jer svaka knjiga zahtijeva puno više vremena nego što bi zahtijevala kada bi je se čitalo na materinjem jeziku. No ne radi se samo o tome. Drugi se dio odnosi na svijest o odgovornosti koju teologija i svećeničko zvanje donose. Ozbiljan i predan pristup, kao i osjećanje s Crkvom i poslušnost istoj, čine bitan dio te odgovornosti. Svijest o tome postojala je od samih početaka Družbe, a danas se nastoji obnoviti.

Osim fakultetskih obveza imamo dužnosti u kući kao npr. rad na porti, dvorenje, čišćenje i s druge strane apostolate kao npr. pomaganje Misionarkama ljubavi (sestre Majke Tereze) koje rade s najtežim siromasima, dežurstvo u spavaonicama za beskućnike (Jesuit refugee service), vjeronauk za djecu i odrasle, primanje posjetitelja u sobama sv. Ignacija. Naime, u našemu kolegiju očuvane su prostorije iz kojih je on upravljao Družbom, gdje je služio svete mise i gdje je predao Bogu dušu.

Ova je dužnost osobito poticajna jer je moguće susresti se s ljudima iz cijelog svijeta koji su zainteresirani vidjeti ovo mjesto i čuti nešto o njemu. Među njima su uglavnom hodočasnici, ali ima i onih koji nisu katolici.

Sam život u kolegiju organiziran je dobro i svi nastojimo jedni drugima biti od pomoći na svaki mogući način, kao i iskrenom ljubaznošću u međusobnu ophođenju. Ovakva motiviranost postoji jer smo svjesni da kao što druge ljudske zajednice nisu idealne, tako nije ni ova naša. Poglavarji kuće, rektor p. Francisco Lopez de Rivera i ministar, p. Ignazio Velasco brinu se za vođenje kolegija i za potrebe svakoga pojedinog od nas što smo svi osjetili osobito u prvim danima nakon dolaska u Rim. Bez obzira na razlike dijelove svijeta i kulture iz kojih dolazimo, nalazimo radost u zajedničkoj svakodnevici. Često pričamo jedni drugima o svojim zemljama i njihovim povijestima. Zanimljivo je kada npr. subratu koji je Turčin objašnjavaš zašto Hrvati štuju Gospu Sinjsku. Jedno od sredstava za međusobno približavanje jest i talijanski jezik koji svi nastojimo što je moguće bolje naučiti. Pravilo je da se u zajedničkim prostorijama ne govore drugi jezici, ako nije nužno. Što se tiče duhovnoga života, svaki od nas ima svoga duhovnika – nekoga od patara u kolegiju koji su zato ovdje. Oni nam pomažu razgovorima i isповijedanjem. Taj se odnos shvaća ozbiljno i pazi se da ne postoji samo *pro formae*.

Vrhunac je zajedništva, naravno, svakodnevna zajednička euharistija. Tu valja osobito istaknuti tri dana u tjednu: utorak, petak i nedjelju. Utorak je osobit jer je slavimo u sobama sv. Ignacija. Petcima je slavimo u velikoj kućnoj kapeli. Slijedi večera i druženje u kojem sudjeluje cijela zajednica. Onome tko ne može sudjelovati u ovome druženju potreban je dobar razlog da bi se ispričao za to izbivanje. U ovakvim kućama s velikim brojem članova gdje svatko ima svoje obveze, uvijek

postoji opasnost da se pojedinac zatvori u sebe i otudi. Zato takvo »institucionaliziranje« druženja ima svrhu u poticanju zajedništva i dobra ozračja u kući i zaista i ispunjava navedenu svrhu. Nedjeljom, pjevanjem i službom kod oltara animiramo euharistijsko slavlje u bazilici Il Gesù, »majci svih isusovačkih crkava«, koja se nalazi uz naš kolegij i u kojoj je grob sv. Ignacija.



*Skolastici na brdu Laquila pored Rima*

Slobodno vrijeme nastojimo provoditi najčešće upoznavajući Rim jer u njemu nema ni kraja ni konca svemu onome što se može vidjeti, naučiti, doživjeti. Jedan se skolastik brine da na oglasnoj ploči bude oglašeno ukoliko postoji neki nama zanimljiv događaj s područja kulture. Slobodnoga vremena ipak nema puno, ali se nađe za nogomet, košarku, trčanje. Ima onih koji se bave fotografijom i organiziranjem šekspirijanskih večeri. Subotnje večeri moguće je provesti uz film koji odabire i osigurava drugi skolastik koji je za to zadužen. Izbor je do sada bio u većini slučajeva dobar jer se ne prikazuju trivijalni filmovi, već se gleda na to da sadržaj na neki način osobu izgrađuje.

To bi bilo nekoliko critica o trenutačnom životu nekih isusovaca skolastika u Vječnom gradu i o njihovim poslanjima.

# ISUSOVCI MEĐU ARAPIMA

*p. Željko Paša, SJ*



(Nastavak iz prošlog broja)

*P. Paolo Dall'Oglio, SJ, u razgovoru*

**R**aznolikost obreda jedna je od značajki isusovaca Bliskoistočne provincije. U novicijatu tijekom tjedna mise se služe po koptskome, maronitskom i bizantskom obredu. Na taj se način od početka svoje formacije isusovci privikavaju na univerzalnost Crkve u šarolikosti njezinih obreda. No to nije uvijek jednostavno i lako jer su i ovdje, kao i kod nas, ljudi emotivno vezani na svoju tradiciju i potrebno je vremena i strpljenja dok se čovjek izdigne iznad svoje navezanosti. Budući da Bliskoistočna provincija obuhvaća kršćane iz svih zemalja arapskoga govornog područja, u novicijatu, a onda i u provinciji, nalaze se ljudi različitih nacionalnosti koje su na političkoj sceni puno puta u velikoj oprečnosti. Političke trzavice i napetosti između Sirije i Libanona te njihova superiornost u odnosu i netrpeljivost spram Egipta i Egipćana zahtijeva velik napor da se mladi koji uđu u Družbin novicijat u Egiptu od početka izdignu iznad svih tih netrpeljivosti i žive zajed-

dno u međusobnu poštivanju i razumijevanju: Sirci, Libanonci i Egipćani. To nije lako, pogotovo zato što službena politika upravo ide za zaoštravanjem međusobnih sukoba.

Zanimljivo je možda napomenuti da su ljudi ovdje na Istoku puno osjetljiviji za »sveto« i »religiozno«: i muslimani i kršćani.

U Hrvatskoj se ne može naći toliko kafića koliko se ovdje nađe džamija i malih bogomolja koje okupljaju muslimane na molitvu pet puta na dan od svitanja do zalaska sunca.

Kod nas se na nedjeljnoj glavnoj misi ne može naći toliko puno svijeta koliko se ovdje skupi muškaraca samo na jednu od pet dnevnih molitava. Petkom, pak, koji je na poseban način dan okupljanja muslimana, unatoč brojnosti džamija, mnoštu koje se skupi na molitvu (namaz, klanjanje) jednostavno preplavi ceste i zaustavi promet dok ne završi molitva. Ni kršćani ne zaostaju u svojoj revnosti, samo što je njih brojčano puno manje.





*Egipat, Shiwa pustinja: pater Željko Paša (prvi s desna) s novacima na izletu*

Nedjeljom i posnim danima crkve su pune vjernika. Posebno u vrijeme posta. Post, koji je moderni Zapad potpuno odbacio, jedna je od bitnih značajki istočnih kršćana. U svim istočnim Crkvama postoji »veliki post« (iznosi više od 40 dana) prije Uskrsa; »petrovski post«, od Duhova do svetkovine sv. Petra i Pavla; »velikogospinski«, post 15 dana prije Velike Gospe; »božićni post«, četrdeset dana prije Božića. Tijekom godine srijeda i petak također su posni dani. Tijekom tih dana posta crkve su navečer pune vjernika, pogotovo mладих koji sudjeluju na raznim bogoslužjima koja traju puno puta do kasno nakon ponoći.

Katolici i pravoslavni uglavnom slijede »novi« crkveni kalendar. U Egiptu Koptska pravoslavna crkva nije prihvatiла promjenu kalendara i budući da je mnogo brojnija od Katoličke, Katolička je crkva, svih obreda, datum proslave Uskrsa uskladila s koptima, tj. datumom po »staromu« kalendaru tako da svi kršćani (uključujući i rimokatolike) najveći kršćanski

blagdan, Uskrs, slave istoga dana. Ove godine to iznosi pet tjedana razlike od rimokatolika po cijelom svijetu, tj. 27. travnja! Uskrsni ponедjeljak je pak državni blagdan u cijelom Egiptu i za kršćane i za muslimane.

Možda nitko ne zna prirediti tako svečano i veličanstveno proslavlju kršćanskih blagdana kao Istok. Veći su blagdani označeni većim i dužim bogoslužjima koja u Velikomu tjednu imaju svoj vrhunac i doslovno traju danonoćno! Crkve su tada neprestano ispunjene vjernicima, najviše mladima, koji se stalno izmjenjuju i sami sudjeluju u bogoslužju, pjevajući sve časove i međučasove oficija s cijelim psaltriom i pripadajućim hvalospjevima. Na takvim bogoslužjima samo Prinos kada traje oko dva sata. Zanimljivo je vidjeti mlade kako se sami organiziraju i preuzimaju vodstvo oko takvih slavlja.

U sjeni islama te u raznolikosti raspjevanih orijentalnih obreda, pod barjakom Križa, Družba Isusova na Bliskomu istoku revnuje »na veću slavu Božju i neumrlih duša spas!«

# ISUSOVCI U SARAJEVU

*p. Vinko Maslać, SJ*

**I**z lijepi i gizdave Bosne nakon duga vijeka dobio novoga avaza. Negdje u Adventu prošle godine pozove Kardinal župnika da idu k načelniku općine Novo Sarajevo po nove potomake u planiranju izgradnje nove crkve na Grbavici. Sjedoše, dogovoriše se, podijeliše zadatke i, evo, tek prošloga tjedna dovrši župnik svoje obvezе. Prije nekoliko dana opet susret kod načelnika, ovoga puta s američkim veleposlanikom, i opet nova obećanja i rokovi. Dakle, mi planiramo, radimo, predviđamo i nadamo se. Ostaje i dalje onaj predviđeni komad zemljišta ispred sadašnje kuće na kojem bi se gradila buduća biskupijska crkva.

Tijekom toga vremena nismo ni mi u redovničkoj kući mirovali. Dobrotom Provincije i dobročinitelja iz Njemačke, Hrvatske i Bosne i Hercegovine krenulo se u uređenje soba za primanje, kao i prostora za život patara. I posljednja vizitacija i pohodi nekih naših mogli su vidjeti učinjeno. Mislimo da se uza sve pogreške i nedostatke vidi značajan pomak na bolje. Imamo već spremnih sedam soba za

primanje bilo gostiju, bilo osoba potrebnih duhovne ili ine okrjepe. Posljednje što smo učinili bila je zamjena aparature za grijanje i to nam, nažalost, još uvijek ne funkcioniра kako se očekivalo. Kako su nas potaknuli neki od uglednika (Nuncij u BiH) i posjetitelja, poslali smo dvije nove zamolbe za nastavak radova na obnovi kuće. Prema sadašnjim planovima to bi uključivalo kompletno prizemlje u kojem još do kraja godine ostaje JRS, kao i prostor u potkovlju u kojem se planira uređenje kućne kapelice. Za obnavljanje fasade čekamo opet neke dobre ljude i sredstva.

Ali da se ne stekne dojam da važne vijesti dolaze tek na kraju, evo onoga što je bilo najznačajnije u proteklom razdoblju za našu kuću. Provincijski menadžment i Višnja sila učinila je da smo već u svibnju dobili društvo novoga patra u osobi Jakova Jurendića. Nije trebalo dugo čekati da se jasno primijeti kako mu ova klima, društvo i prostranstva dobro odgovaraju i dobro čine. Upravo je Gospodin htio da u tome prijelaznom razdoblju ovde boravi još jedna od legenda isusovaca u Sarajevu, p. Vladimir Vasilj. S najavom svoga premještaja ubrzao je napore oko obilazaka svih potrebnika grada i okoline i to ga nimalo nije umorilo. Međutim, došla je poslušnost i godišnji odmor na koji je pošao na inzistiranje poglavara i tamo se dogodio novi križ. Boraveći u Zagrebu, doživio je teške trenutke s disanjem i završio u bolnici upravo kada je trebao biti na duhovnim vježbama. Izšao je saniran što se tiče štucanja (kaže da se ne ponavlja), ali i bitno umoran i manje pokretan. Međutim, otac magister kaže da vjerno i neumorno stoji na raspolaganju za razgovore, isповijedi i sv. mise.



Sveta Misa u župnoj crkvi na Grbavici

A sada nešto o diplomaciji u našoj kući! Nai-me, mislio sam najprije na našega p. Hadaša, ali moram odmah napomenuti da je iste diplomacije poprilično potrebno u našim međusobnim odnosima! Ovoga ljeta je u jednomu trenutku izgledalo da će ga služba još puno više angažirati i za više diplomatske ciljeve koristiti. Tako je neko vrijeme i obavljao važne diplomatske poslove i bio znatno više uposlen. Sigurno da ga je to i dodatno iscrpilo, ali se već sada to više ne primjećuje. Nai-me, nestala je, za sada, takva opasnost i lakše se diše. Uz to ništa nam ne manjka u našoj prehrani jer uz odličnu kuharicu uvijek stoji uistinu brižan i revan minister.

A što da kažemo o onima kojima smo poslani? Pa stanje u župi nije se bitno promjenilo. Osim što smo imali radost da u kratku vremenu ove jeseni doživimo radost četiriju krštenja, dvoje djece i dvoje odraslih. Smrtnost nije tako velika, ali ni doseljavanje novih članova zajednice nije u bitnom porastu. Rijetke su nove cijele obitelji. Više se dogodi da dođu novi mladići i djevojke koji krenu u Sarajevo na studij pa koji put zalutaju k nama u crkvu ili ispovijed. Uz redovite vjeronaučne aktivnosti (15-ak djece) p. Jakov se zauzeto angažirao u okupljanju i animiranju mlađih.

Ostaju neki od stalnih poziva i aktivnosti kao što su mjesечni odlasci u Zenicu k uršulinkama, isto tako s mlađima u Gromiljaku, zatim samostani redovnica po Sarajevu, praćenje JEV-volontera u Tuzli, ispovijedanje bogoslova, pokoje duhovne vježbe i pohodi župama, aktivnosti oko praćenja i rasta Marijine legije, nastupa na tribinama mlađih, odlazaka na nadbiskupijska hodočašća...

Prisutne poteškoće: borimo se kako bismo krenuli s nekim akcijama kao što su duhovne vježbe u svakidašnjemu životu, zatim primanje na duhovne vježbe u našu kuću. Borba je i za plaćanje redovitih dadžbina, osobito sada kada je uključeno grijanje. Pitanje je: koja će opcija prevladati: psihološka ili menadžerska ili duhovnička?

Nade i ohrabrena: IMA NADE – kaže nam pastir. »U nadi spašeni!« Od svih strana – bilo kojih poglavara – dobivamo potporu i ohrabrenje da smo dobro došli i potrelni, rado nas susreću i kolege i vjernici, duhovno i zdravstveno dobro se držimo, od majčice Družbe nismo zaboravljeni, Majka Marija o nama brine, Bog nas voli i ništa nam ne fali.

Svoj subrači i prijateljima zahvalni pozdrav od našega zaštitnika oca Ignacija i braće.

Panorama Sarajeva noću s osvjetljenim tornjevima Katedrale



# ISUSOVAČKA KLASIČNA GIMNAZIJA U OSIJEKU

*Mikolaj Martinjak, SJ*

**J**esen je već dobrano poodmakla i približava nam se zima. Naša škola ove godine broji oko 270 đaka podijeljenih u četiri razreda i



Predstava na dan škole. Tema: Olimpijska Grčka

Profesori na izletu u Beču



nekoliko odjeljenja. Hodnici gimnazije, koji su ovoga ljeta tek periodički bili ispunjeni žamorom, sada ječe. Godina je započela tradicionalno zazivom Duha Svetoga u crkvi sv. Mihovila u Tvrđi. Misno je slavlje predvodio mons. Valentin Pozaić. Osim standardnoga programa u školi, ove je godine pregršt dodatnih sadržaja ponuđen učenicima, no ne samo njima, već i profesorima i roditeljima. Krenut ću od profesora.

Do ove godine nije bilo previše sadržaja koji bi bili ponuđeni profesorima, no ove godine uspjeli smo im organizirati dva od zamišljena tri. Prvi je na rasporedu izlet u Beč. Posjetit ćemo grad Beč, kao i isusovačku školu u Kalksburgu te Schönbrun. Posljednje druženje toga tipa organizirano je prije šest godina kada smo bili u Rimu. Od 27. do 29. ožujka 2009. bit će duhovna obnova u Orahovici koju će predvoditi p. Čadek. Planirali smo i mali tečaj isusovačke (ignacijske) duhovnosti s predavačima iz Poljske, no zbog raznih drugih obveza koje profesori imaju, to smo morali odgoditi za godine koje dolaze.

Dodatni program za đake podijeljen je po razredima. Prvaci imaju vikend obnove koje se održavaju u našoj rezidenciji. Drugači imaju pobožnost prvih petaka, koja je popraćena kratkim druženjem prije početka nastave. Treći razredi imaju svoje mise popraćene druženjem u našoj rezidenciji. Za maturante će se održati duhovne obnove tijekom siječnja 2009. u Velikoj kod Požege.



*Generacija maturanata 2007./08. s profesorima*

Od sadržaja koji su vezani za samu školu istaknut ću dva projekta na kojima se ubrzano radi.

Prvi je od njih suradnja s Danskom. Projekt je s područja kemije i biologije. Dio programa bi se održavao u Hrvatskoj, točnije u Kopačkom ritu, a drugi dio u Danskoj, no još nije točno određeno gdje. Drugi projekt je Škola filma, koji bi se temljio na međusobnoj suradnji pet isusovačkih škola iz Europe, točnije iz Mađarske, Nizozemske, Slovačke, Češke i Poljske. Nadamo se da će naši učenici biti u prilici posjetiti te zemalje i upoznati nove ljudde. Ideja projekta i osnovni program bio bi da se posjeti jedna od tih zemalja te tamo ostane

pet dana. Od toga bi tri dana bila radna, četvrti dan bi bio projekcija filma nastala tijekom posjeta, a peti bi bio rezerviran za razgledavanje.

Za roditelje je u svibnju organizirano hodovašće u Aljmaš, a za zainteresirane postoji mogućnost duhovne obnove. Na žalost, ove je godine broj ograničen na 30 osoba. Ako bude dovoljno zainteresiranih, program će se održati u Orahovici.

Pred vratima nam je zima, a i Božić. U našoj školi se organizira program za Sv. Nikolu kada će svaki učenik dobiti dar u školi.

Toliko ovoga puta iz IKG-a.



*Nikolinje*



*Panorama Osijeka*

# SUSRET MLADIH ISUSOVACA – SMI 2008.

*Stjepan Šuflaj, SJ*

**O**vogodišnji SMI, koji su organizacijski priredili i vodili p. Antun Volenik i skolastik Antonio Kolar, trajao je od 4. do 7. srpnja u rezidenciji Družbe Isusove na Manušu u Splitu. Uz p. provincijala Ivana Kopreka, na susretu su sudjelovala još dvadesetčetvorica mladih isusovaca. Glavna tema »Naša Provincija i suradnja s laicima« imala je potrebu preispitati naš odnos i rad s laicima.

Za razliku od prošlogodišnjega SMI-ja, koji je promatrao i promišljao naše djelovanje i odnos unutar redovničke zajednice te rad pojedinaca unutar te iste zajednice, ove godine okrenuli smo se laicima, tj. nekim laičkim udrugama koje tješnje surađuju s Družbom ili pojedinim patrima unutar Družbe. Za tu prigodu organizatori su pozvali nekoliko predavača.

Naši gosti bili su bračni par Lončar iz ZBS-a (Zajednica bračnih susreta), Kristina Pilipović, predstavnica ZKŽ-a (Zajednica kršćanskoga života) iz Rijeke, te Hrvoje Mravak, predstnik SKAC-a (Studentskog katoličkog centra) iz Zagreba.

Prvo predavanje održao je bračni par Lončar, kao član ZBS-a, na temu »Brak i svećeništvo – dva sakramenta odnosa«. Vrlo nadahnuto, na trenutke i emotivno, svjedočio je bračni par Lončar o traženju temelja i smisla bračne veze, a posebno u trenutcima kada mladenačku zanesenost i polet treba zamijeniti zreliji i odgovorniji stav prema životu i životnim nećaćama. Duhovno vodstvo, molitva i život po evanđelju učvršćuju brak i jačaju obitelj, a svećenička je dužnost te vrijednosti pomagati, širiti i poticati u susretima i druženjima.

Predstavnica ZKŽ-a Kristina Pilipović, nakon predstavljanja Zajednice, naglasila je kako treba biti više angažiranosti u radu s laicima. Laici trebaju svećenike. Crkva mora žedne i gladne nahraniti i napojiti Božjom riječju i utješiti Božjim mirom, šireći vjeru i optimizam, nasuprot trendu sveopćega relativizma, apatije i beznađa. Činimo li mi to u dovoljnoj mjeri, pitanje se nametnulo samo po sebi... Treba vjerovati da na isparavan odgovor nećemo potrošiti previše vremena.

Posljednje je predavanje pripalo Hrvoju Mravku, predstniku SKAC-a, koji je govorio ponajviše o projektu »Modrave«. Prevladalo je opće mišljenje kako s projektom »Modrave« treba nastaviti jer to privlači mlade ljude, nudi zanimljivu kombinaciju odmora i duhovnosti te uči životu u zajednici.

Svečanom svetom misom u svetištu Majke Božje u Vepricu pokraj Makarske završen je ovogodišnji SMI.



# SKOLASTIČKI DOŽIVLJAJ JORDANOVCA

*Tvrtko Krželj, SJ*



*Zgrada jordanovačkoga kolegija*

**K**ako je na Jordanovcu? To je vrlo čest upit ljudi koji poznaju kojega od skolastika Družbe Isusove, a svakodnevno pitanje njihovih roditelja i općenito rodbine? Odgovor na ovo pitanje vrlo često zvuči: »dobro«, ali ne puno više od toga. Da bih doskočio tome problemu, u ovomu ču članku opisati skolastički doživljaj Jordanovca, što sam istaknuo i u naslovu.

Jordanovac je kvart u Zagrebu u okviru kojega isusovci imaju svoj posjed koji im je početkom dvadesetoga stoljeća darovao zagrebački nadbiskup Antun Bauer. Adresa toga posjeda je Jordanovac 110. Na tome imanju isusovci imaju četiri građevinska objekta, četiri zgrade. To su zgrada fakulteta, knjižnica,

crkva i rezidencija (to je isusovački naziv za samostan). Tamo je i mali park za isusovačke potrebe, veliko nogometno travnato igralište te igralište za tenis i balote. Za početak krenut ćemo od najvažnijega objekta, od zgrade rezidencije.

U rezidenciji se odvija svakodnevni život skolastika, patara, časne braće i bogoslova iz drugih biskupija koji su ovdje na studiju filozofije ili teologije. U rezidenciji se druže (kada to dužnosti dopuštaju), jedu i spavaju. Patri obavljaju razne apostolate od kojih je najčešći dužnost profesora na obližnjem Filozofskom fakultetu. Ima i drugih apostolata kao što su rad na Hrvatskoj radioteleviziji (HRT), Radiju Mariji, rad u župi i mnogi drugi aposto-

lati. Skolastici i bogoslovi provode prijepodne na fakultetu, a nekada se to produži i na dio poslijepodneva, ovisi o rasporedu predavanja i mogućnosti profesora. Oko podne je ručak za one koji stignu, a koji ne stignu zbog fakultetskih obveza, pridruže se kasnije kada im predavanja ili što drugo završi. Poslijepodne vrijeme provode u odmoru, učenju i radu, a kada stignu i kada vrijeme dopusti, zaigraju nogomet, tenis, odu na trčanje ili na koje druge tjelesno-zdravstvene aktivnosti (Maksimir je od Jordanovca svega desetak minuta pješice). Navečer uče, gledaju film, utakmice ili što drugo na televiziji, druže se u auli (isusovačka riječ za dnevni boravak) i dr. Preko vikenda, obično subotom kako tko zna i umije, otide se na jednodnevni izlet na Sljeme, Jarun ili koje drugo izletničko odredište u okolici Zagreba (ima ih puno). Nedjelja je dan za duhovne aktivnosti i susrete pa se zato na taj dan na svetu misu ide u grad (preko tjedna je u kapelici u rezidenciji), a mnogi otidu i obići rodbinu koja živi u Zagrebu ili okolicu. Za duhovne potrebe skolastika i bogoslova brine se duhovnik, za materijalnu, novčanu potporu tu je ekonom, a kao njihova glava tu je rektor. I ostali patri sudjeluju u odgoju mlađih skolastika i bogoslova na razne načine, bilo preko fakulteta, bilo preko zajedničkoga dru-

ženja na ručku, duhovnim i praktičnim savjetima i ostalim mnogovrsnim načinima, a službeno su zato zaduženi maloprije spomenuti poglavari.

Sljedeći objekti o kojima će govoriti jesu zgrade fakulteta i knjižnice. Službeni naziv fakulteta je Filozofski fakultet Družbe Isusove. Iz naziva slijedi da je to fakultet na kojem se studira prvotno filozofija, a uz filozofiju tu je i studij religijskih znanosti i studij teologije. Profesori su većinom isusovci, ali ima i drugih (dominikanci, franjevci i nekoliko laika). Fakultet ima u prosjeku 200 studenata, redovnih i izvanrednih. Za vrijeme komunizma fakultet je bio namijenjen samo za isusovce (samo su ga isusovci pohađali), a otvoren je za javnost 1995. za vrijeme slobodne Hrvatske. Nova zgrada fakulteta sagrađena je 1999. godine, a knjižnice 2002. godine. Fakultet osim studija nudi i druge aktivnosti različita karaktera. Triput godišnje, pred Božić, Uskrs i na Dan Fakulteta, koji se svečano obilježava 6. studenog, organizira se svečana akademija u kojoj veliku ulogu igraju studenti fakulteta. Dvaput godišnje, u jesen i u proljeće, organizira se znanstveni simpozij na kojem sudjeluju mnogi uvaženi gosti i predavači s drugih fakulteta i iz drugih zemalja. U proljetnomu vremenu organiziraju se i športske aktivnosti kao što je nogometno prvenstvo između ekipa studenata s fakulteta. Fakultet je prihvatio bolonjski proces i radi prema njemu te studij traje tri godine. Ima i lijepu i bogato uređenu knjižnicu koja po svjedočenjima studenata ima sve potrebno za studij. Jedan dio prostorija fakulteta koristi Zagrebačka škola ekonomije i menadžmenta. Geslo ovoga Fakulteta je: »amor veritatis«, što prevedeno znači: »ljubav prema istini«, što izražava samu bit filozofije. Riječ »filozofija« dolazi od grčkih riječi koje se prevode kao »ljubav prema mudrosti«.

To su grubi okviri u kojima se odvijaju skolastički doživljaji Jordanovca.



*Nova župna crkva na Jordanovcu sagrađena je 1995. godine i posvećena je Bezgrešnomu Srcu Marijinu*

# ZAVJETI NOVAKA

*Tomislav Magić, SJ*

Dana 13. rujna 2008. u novicijatu svetoga Stanislava Kostke DI Manuška poljana 1 u Splitu, u kapeli Srca Isusova, novaci Petar Nodilo, Tomislav Rukavina i Tomislav Magić položili su svoje prve svećane zavjete.

**S**večanu misno slavlje predvodio je provinčijal p. Ivan Koprek, a koncelebrirali su: p. Stipo Balatinac (magister novaka), p. Radojko Karaman (socij magistra), p. Miroslav Čadek, p. Vladimir Vlašić, p. Vladimir Vasilj, p. Zoran Vujičić, p. Ante Tustonjić te patri koji se nalaze u Splitu u trećoj probaciji: Blaženko Nikolić i Josip Jurak. Također su bila prisutna i braća u trećoj probaciji: br. Zdenko Vidović i br. Edi. Svojim dolaskom misno su slavlje uveličali roditelji, braća i sestre i uža obitelj zavjetovanika. Pjevanje je predvodio g. Vinko Maroević. Nakon svete mise uslijedio je svečani objed tijekom kojega je p. magister uputio riječ dobrodošlice, a Petar Nodilo je u ime zavjetovanika zahvalio svima koji su sudjelovali u odgoju novaka. Pošto su novaci završili svoj dvogodišnji novicijat sele se u kolegij na Jordanovcu gdje će nastaviti svoju daljnju formaciju.

Dvogodišnja priprava – moljenje, učenje i usmjeravanje prema Ignacijskoj duhovnosti te proučavanje sama sebe uz pomoć duhovnoga vodstva – sve je to davalo smjer prema odluci i polaganju prvih zavjeta u Družbi Isusovoj. Zavjeti su blagodat u redovničkom životu koji mu pomaže u njegovu duhovnom rastu. Pomaže da život koji redovnik živi bude uzor njegovim bližnjima da ostvare svoj životni poziv ili da mu pomogne da otkrije poziv na koji ga Gospodin poziva, bio to brak ili svećenički red.



Provincijal Ivan Koprek, novaci Petar Nodilo, Tomislav Magić, Tomislav Rukavina i magister novaka Stipo Balatinac

Zavjetom redovnik pušta dublje »korijenje« na Gospodnjoj njivi i počinje rađati plodom. Koliko dublje pusti korijenje, toliko će biti više ploda. Već sam u ovom kratkom razdoblju, što sam ga proživio u novicijatu do zavjeta i nakon zavjeta, ne jednom vidio kako Bog djeluje snagom Duha preko svakoga srodboda i čovjeka na jedinstven i neponovljiv način.

Zavjeti su temelj redovničkoga poslanja. Tu redovnik crpi snagu i uvjek se iznova prisjeća svojega »da« Bogu bez obzira u kakvoj se kušnji ili neprilici nalazio. S njima se redovnik najintimnije povezuje s Kristom u njegovim patnjama i radostima i iščekuje ucjepljenje u vječnu slavu.

# TREĆA GODINA KUŠNJE

fr. Zdenko Vidović, SJ

**N**akon što je svaki od nas budućih probacionera – br. Edvin Jagić, br. Zdenko Vidović, p. Josip Jurak i p. Blaženko Nikolić – osobno primio i potvrđno odgovorio na službeno provincialovo pismo o trećoj probaciji, uputisemo se kombijem 21. kolovoza 2008. nešto prije 16 sati iz Zagreba put Splita, svi osim p. Juraka koji je tamo kapelan na Visokoj. Za instruktora ovoj našoj maloj družini voljom Božjom koja se očitova preko oca provinciala bi određen p. Marko Matić. Tako zahvaljujući dobroti i velikodušnosti našega iskusnog vozača, p. Stjepana Bešlića, sretno stigosmo u kuću novicijata u Split oko 20 sati. Tu nas subraća lijepo primiše te se nakon večere smještimo u novouređene sobe u potkroviju.

Sutradan, na blagdan Blažene Djevice Marije Kraljice, 22. kolovoza započesmo sv. misom u 12 sati i zazivom Duha Svetoga naš višemjesečni put treće probacije. U duhu spomenutoga blagdana i evanđelja, kao misao vodilju p. Matić istaknu sljedeće riječi: »Raduj se!«, »Ne boj se!«, »Ja sam s tobom.«



Radni sastanak

Što je to treća probacija?

Konstitucije i *Examen generale* nazivaju treću probaciju godinom kušnje: spominju je kao vrijeme u kojoj se kuša kandidat za posljedne zavjete u vidu njegove konačne prikladnosti za isusovački život. Osim kušanja kandidata za profesiju, spominje se i drugi razlog, a to je tvrdnja da se nakon dugotrajne intelektualne formacije skolastik treba posvetiti »školi srca« (*schola affectus*), i to na način da se posveti duhovnim i tjelesnim djelima koja će mu omogućiti napredak u poniznosti i u iskorjenjivanju sebičnosti i samovolje. Treća je probacija vrijeme osobne i apostolske integracije u Gospodinu. Ona pruža svjež susret sa slijedim sobom, s Kristom, s Družbom i s apostolskim poslanjem te pomaže isusovcu da svoj život usredotoči na nasljedovanje Gospodina kako je to želio sveti Ignacije.

Povjesno utemeljenje ili početak treće probacije nalazimo u religioznom iskustvu što su ga imali sv. Ignacije i prvi drugovi u vrijeme između odlaska iz Pariza 15. prosinca 1536. do konačnoga dolaska u Rim 1538. Dakle, nakon završenih studija u Parizu prva desetotrička sudrugova bila je načistu s tim što im je bilo činiti, tj. poći u Veneciju, pa u Jeruzalem i tamo uložiti svoj život na korist duša. Ako ne dobiju dopuštenje da ostanu u Jeruzalemu, vratit će se odande u Rim i ponuditi se namješniku Kristovu da ih zaposli tamo gdje bude sudio da je više Bogu na slavu i na korist dušama. Odlučiše da će u Veneciji čekati na ukrcaj godinu dana. Ako tijekom te godine ne bude ukrcavanja na brod zbog ratnih prilika, poći će Papi.

Tako su stigli u Veneciju 1537. i posvetili se radu u bolnicama. Taj je posao bio naporan,

često herojskoga karaktera. Prali su i hranili bolesnike te kopali grobove da bi sahranili mrtve. S obzirom na stanje u tadašnjim bolnicama, isusovci su radili najniže poslove za one najnapuštenije. Zatim su se raspršili u malim skupinama po Veneciji, Padovi, Monselice, Bassanu, Veroni i Trevisu. U ovim su se gradovima povukli u samoču i obavili 40-dnevne duhovne vježbe, živeći pri tome u veliku siromaštvo. Nakon toga započela je njihova neobična, ali vrlo uspješna evangelizacija u gradovima kada su vičući privlačili publiku po trgovima, propovijedali i isповijedali bez dobra poznavanja jezika. Bitno je ovdje uočiti da vrijeme probacije (7–9 mjeseci) nastoji slijediti ovu godinu koju su prva desetorica isusovaca obavila u Veneciji.

Budući da postoji više modela obavljanja treće probacije, naša Provincija izabrala je plan B. Taj plan predviđa najprije vrijeme od tri do četiri mjeseca kada probacioneri žive zajedno, a onda se razilaze i apostolski djeluju pod vodstvom instruktora i povremeno se sastaju na zajedničku refleksiju. Ova naša tri mjeseca zajedničkoga života i rada imala su tri dijela.

Kako najznačajniji element treće probacije čine tridesetodnevne duhovne vježbe sv. Ignacija, one su bile u središtu i našega programa. Tako se prvi dio od mjesec dana sastojao u pripravi na velike duhovne vježbe. Započeli smo tako da smo kao skupina prolazili svoju povijest milosti, tj. kako nas je Gospodin vodio od početka, čitajući Ignaciјevu autobiografiju i pod njegovim nadahnućem. Nakon toga nastojali smo dublje ući u povijest, strukturu i teologiju duhovnih vježba.

Jedan naš radni dan izvan duhovnih vježba izgledao je otprilike ovako: od 9.30 pa do po-dne imali smo konferencije, u međuvremenu kratku stanku. U 12.15 zajedno smo slavili sv. misu u kućnoj kapelici, a nakon toga zajednički ručak. Poslije podne bilo je posvećeno studiranju zadane literature, a sutradan prije



Izlet na Buško jezero

instuktorovih izlaganja osvrnuli smo se na pročitano i međusobno komentirali iznoseći svoje dojmove. Subota je bio slobodan dan i obično smo išli na zajednički izlet. Nedjeljom i blagdanima patri su pomagali u apostolatu bilo na našoj župi na Visokoj, bilo u crkvi na Manušu, a braća su imala priliku posjetiti bolesne i nemoćne u staraćkom domu.

Zatim se od teorije prešlo na 30-dnevni hod s Isusom. Što reći Isusu i Gospu na kraju toga hoda s njima po Nazaretu, Betlehemu, Getsemaniju, Kalvariji imajući na umu da je sve to Gospodin učinio *pro me* (za mene), kako kaže sv. Ignacije! Kada smo završili mjesecne duhovne vježbe, odmorili smo se, otišli na slappe Krke i u Šibenik te nastavili s trećim dijelom – proučavanjem Ustanova Družbe Isusove.

Preporučio bih u vaše molitve ovu malu skupinu zajedno s voditeljem, posebnu ne samo po svome sastavu (dva patra i dva brata), nego i po tome što je ovo trebala biti zadnja probacija u našoj Provinciji.

# NAŠI NOVACI

## ušli u novicijat 26. rujna 2008.

*Priredio: Smiljan Milićević, SJ*

PETAR VLADIĆ



**R**ođen sam 28. listopada 1979. godine u Uzdolu, u općini Prozor, u Bosni i Hercegovini, kao peto od šestero djece u vjerničkoj obitelji oca Marka i majke Ande, rođene Vidović. U župi Uzdol sam i kršten i primio sam prvu sv. pričest. Završio sam šesti razred osnovne škole kada smo 1993. godine odselili u Zagreb, gdje sam završio osnovnu školu i primio sv. potvrdu. U Zagrebu sam, također, završio i srednju prometnu školu. Već sam kao dijete počeo ministirati i čitati u crkvi, a Božji sam poziv osjetio nakon završene osnovne škole. Tada sam učinio i prve korake u tome pravcu, ali zbog svoje nezrelosti krenuo sam ipak drugim putem. Poslije životnih bura i oluja, mlađenštva i zaposlenja, ponovno se u meni javila želja za svećeništvo, koju sam čvrsto odlučio ostvariti u nekoj redovničkoj zajednici. Dugo sam razmišljao u koji bih red studio, ali nakon upoznavanja Družbe Isusove i podužega kontakta s p. Čadekom odlučio sam se za isusovce.

PETAR GALEKOVIĆ



**D**olazim iz Zagreba, gdje sam i rođen 22. lipnja 1985. godine. Već od malih nogu moji roditelji Berislav i Marina odgajali su me u katoličkoj vjeri. Najstarije sam dijete u obitelji, a imam još dvije sestre, Tinu i Petru. Nikada mi ništa nije manjkalo, pogotovo ljubavi koju su mi roditelji oduvijek naprek preživjeli. Prije osnovne škole pohađao sam vrtić kod sestara milosrdnica u Frankopanskoj tako da su i one puno doprinijele mojme katoličkom odgoju. Osnovnu (»Kralj Tomislav«) i srednju školu (X. gimnazija) završio sam u Zagrebu, gdje sam se i zaposlio kao fitnes trener. Nisam radio ni pola godine, a već sam dobio priliku otići u SAD što, naravno, nisam propustio. Tamo sam boravio šest mjeseci te stekao veliko radno i životno iskustvo.

Povratkom u domovinu prilično sam se udaljio od vjere te mislio više na zabave i izlaska nego na nedjeljnu sv. misu. Svećenički poziv nije mi bio ni na kraj pameti. Tako je bilo dvije godine dok nisam s mamom otišao u Međugorje nakon čega je u mome životu nastupila promjena, mir i radost. Uz pomoć patara u Palmotićevoj (posebno Vladimira Horvata i Izidora Jedvaja), kamo sam odlazio na ispovijed, napokon sam pronašao sebe i pravo usmjerjenje za svoj život.

Gledajući na sve to iz današnje perspektive novaka Družbe Isusove, mogu samo zahvaliti Isusu na svemu, a posebno na tome što nam je svoju majku dao svima za Majku.

### ŠIMO MARINoviĆ



**R**ođen sam 28. rujna 1989. godine u Doboju (BiH) kao prvi blizanac majke Pavice, rod. Andrić, i oca Frane Marinovića. Dakle, imam brata blizanca koji se zove Jerko i još jednoga mlađeg brata kojemu je ime Marko.

Kršten sam u župi sv. Ilike u Novome Šeheru kraj Žepča. Godine 1991. odlazim u Zagreb, u Staro Brestje, gdje živim s roditeljima i rodbinom. Prva tri razreda osnovne škole pohađao sam u Sesvetama na Luci. Nakon izgradnje škole u Brestju ondje nastavljam svoje osnovnoškolsko obrazovanje. U župi Dobroga Pastira u Brestju aktivno sudjelujem kao ministrant. U 7. razredu osnovne škole selim se u Sesvetsku Sopnicu, gdje primam sakrament svete potvrde.

Dragi Bog je u mome životu oduvijek bio prisutan na jednostavan način. Želju za svećeničkim zvanjem osjećam u sebi od ranoga djetinjstva. Svoju sam želju nakon završene osnovne škole povjerio patrima isusovcima te po njihovo i svojoj želji odlazim u Osijek u Isusovačku klasičnu gimnaziju. Tamo upoznajem isusovački način života. Nakon pola godine vraćam se u Zagreb. Nastavljam srednjoškolsko obrazovanje u Strojarsko-tehničkoj školi »Faust Vrančić« i ostajem u kontaktu s patrom Čadekom. Nakon završetka srednje škole dolazim u Novi vijat Družbe Isusove.

Zahvaljujem Bogu na iskazanoj milosti i molim i dalje njegov zagovor na svome redovničkom i svećeničkom putu.

### ANTONIO ČUTURA



**R**ođen sam 14. lipnja 1973. godine u Zenici, u župi sv. Ilike Proroka, od oca Ljube i majke Katice. Moja pet godina starija sestra Sanja sa svojom obitelji živi na Floridi, u Americi. Otac mi je umro 2000. godine. Osnovnu i srednju tehničku školu završio sam u rodnomu gradu, a potom sam upisao studij religijske pedagogije i katehetike na Teološko-katehetskom institutu u Mostaru gdje sam diplomirao 1998. godine.

Kao apsolvent predavao sam vjeronauk u Osnovnoj školi Tina Ujevića i u to vrijeme intenzivno razmišljao o svećeništvu. Nakon diplome i pedagoškoga iskustva stupam u sarajevsku bogosloviju. Na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji studiram filozofiju i teologiju. Za đakona sam zaređen na blagdan sv. Franje Ksaverskoga 2000. godine u katedrali Srca Isusova u Sarajevu. Iduće godine, 29. 6. 2001., zaređen sam za svećenika vrhbosanske nadbiskupije.

Najprije sam bio župni vikar u sarajevskoj katedrali, a potom u istoimenoj župi Srca Isusova u Prozoru. Prvu samostalnu službu obavljao sam kao župnik u župi sv. Ivana Krstitelja u Tarčinu (između Sarajeva i Konjica). Tada, a i prije uz studij, razmišljao sam o redovništву. Upoznao sam se s isusovcima u Sarajevu. Duhovnik na bogosloviji bio nam je p. Slokar, a znao sam i patre u župi sv. Ignacija na Grbavici: Milišića, Vasilja i Šefa. Zanimale su me ignacijske duhovne vježbe, školstvo i specifičnost svećeništva u Družbi Isusovoj.

Nakon poslijediplomskoga studija na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Zagrebu magistrirao sam u travnju ove godine s radom »Mariološke teme dr. Rudolfa Brajičića«. Jedno sam vrijeme stanovao u glavnoj isusovačkoj kući u Palmotićevoj ulici s nakanom da stupim u Družbu. Sada se evo nalazim u novicijatu u Splitu na kušnji i želim molitvom, susretima, svakodnevnim radom i iskustvom otkriti što Gospodin očekuje od mene.

### HRVOJE MRAVAK



**R**oden sam 31. kolovoza 1979. u Zagrebu, kao stariji sin u Robitelji Svetinke i Vlade, a moj mlađi brat zove se Zvonimir. Kršten sam nedugo zatim u crkvi Kraljice sv. Krunice u Zagrebu. Djetinjstvo smo proveli kao podstanari na raznim lokacijama u Zagrebu. Godine 1986. doseljavamo u Bauerovu ulicu.

Prvu svetu pričest i krizmu primio sam u župi sv. Petra u Zagrebu. Osnovno i srednje školovanje (XVI. gimnazija – jezično usmjerjenje) proveo sam uglavnom učeći za školu i baveći se bezbrižno športom. Nakon položene mature nastupilo je za mene teško vrijeme preispitivanja osobnoga životnog poziva. Vjeronauk u Palmi, koji je vodio p. Luka Rađa, bio mi je poticaj da upišem Filozofski fakultet Družbe Isusove, na kojem sam ove godine i diplomirao. Godine 2004. sam pod duhovnim vodstvom p. Slavka Pavina obavio ignacijske duhovne vježbe u svakodnevici. To životno iskustvo od neizmjerne je važnosti za moj kasniji rast – kao čovjeka i vjernika.

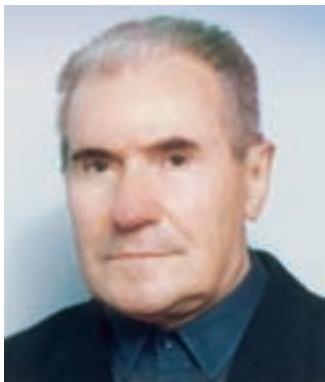
Godine 2006. prijavio sam se p. Musi i prošao kao voditelj Duhovno-rekreacijskoga kampa za mlade Modrave. Modrave i općenito rad u Studentskome katoličkom centru Palma (SKAC) životno me očvrsnuo i upoznao me s neizmjernom snagom božanske providnosti.

Nakon jednoga SKAC-ova izleta na Prvić javio se u meni svećenički poziv – konkretno za Družbu Isusovu. Ignacijska duhovnost »mjesto« je gdje se nalazim kao kod kuće. Pustio sam da ova odluka malo sazrije i s vremenom je poziv – u molitvi, razmatranju, duhovnim vježbama – postajao sve jasniji. Godinu 2008. proveo sam u Palmi.

# NAŠI POKOJNI

*Priredio: Stjepan Šuflaj, SJ*

## PATER JOSIP ANTOLOVIĆ, SJ



Zivotni put patri Josipa Antolovića započeo je u Bistrincima kraj Valpova u Đakovačkoj biskupiji, gdje je rođen 4. rujna 1926. godine od oca Jose i majke Berte, rođene Madarević. U istomu je mjestu završio osnovnu školu (1933.–1938.), a onda gimnaziju na Šalati u Zagrebu (1938.–1947.), gdje je i maturirao. U Družbu je Isusovu stupio 14. kolovoza 1944. godine u Zagrebu na Fratrovcu te je, nakon dvije godine novicijata, položio svoje redovničke zavjete. Filozofiju (1947.–1950.) i teologiju (1952.–1956.) završio je također u Zagrebu. Za svećenika ga je zaredio 30. srpnja 1955. godine nadbiskup dr. Franjo Šeper.

Bio je on, kako bi se izrazio sv. Pavao, čovjek duboko ukorijenjen u Isusu Kristu, našoj jedinoj sigurnosti. Doživjeli smo ga kao čovjeka široke naobrazbe, jasnih načela i velika srca. Bio je zapažen i plodan pisac, sjajan govornik i propovjednik, čovjek izvrsna pamćenja i znanja, samozatajan svećenik i redovnik... Svoj je život većim dijelom uložio u odgoj svećeničkih kandidata u Dječačkomu sjemeništu na Šalati u Zagrebu, u isusovačkomu sjemeništu na Fratrovcu te u biskupijskomu sjemeništu u Dubrovniku.

Osim rada u sjemeništima, gdje je bio duhovnik, profesor i rektor, pater Antolović bio je i pomoćnik magistra novaka u Splitu te tajnik Nadbiskupskoga ureda za religijsku kulturu u Beogradu (1989.–1995.). Tri je godine bio urednik Hrvatskoga programa na Radio Vatikanu u Rimu (1979.–1982.).

Rado je propovijedao i pisao za naš vjerski tisak: »Glasnik Srca Isusova i Marijina«, »Mariju«, »Glasnik sv. Josipa«, »Obnovljeni život«, »Marulić«... Bio je član Hrvatskoga književnog društva sv. Jeronima, vicepostulator kauze za proglašenje služe Božjega Petra Barbarića blaženim, tajnik Apostolata molitve za Hrvatsku i član Marijanske akademije.

Kao pisca osam stotina životopisa svetaca Američki biografski institut ga je 1996. godine proglašio čovjekom godine. Sam je o tomu apostolatu jednom rekao: »Ono što držim svojim najvećim dostignućem u životu jest da djela koja pišem ljudi čitaju i prepoznaju i s radošću ih primaju. Priznanje moga puka i svećenika za ono što sam radio ipak me čini posebno zadovoljnim jer to mi je najbolji znak da sam svojim nastojanjima uspio i ljudi tako često obradovati.«

Prije desetak godina pohodila ga je bolest. Doživio je više lakših moždanih udara, ali je strpljivo nosio svoju bolest poput Joba pun predanja u volju Božju moleći za Crkvu, za Družbu Isusovu, za mlade, za duhovna zvanja i za Hrvatsku. Mi, njegova redovnička subraća, pozajmimo ga i pamtit ćemo ga kao strpljiva patnika do kraja života predana u Božje ruke.

## PATER DRAGUTIN HARTLY, SJ



**P**ater Drago Hartly rođen je u Valpovu 19. siječnja 1920. godine od oca Karla i majke Zlate, rođ. Pazman. Osnovnu je školu polazio u Kneževim Vinogradima te u Dalju. Srednju je školu najprije polazio u Osijeku, a onda više razrede Nadbiskupske klasične gimnazije koju su vodili isusovci. Maturu je položio u Travniku, kao isusovački pitomac.

U novicijat Družbe Isusove ušao je 1938. godine. Poslije novicijata nastavio je filozofske i teološke studije na Jordanovcu, odnosno u Palmotićevoj u Zagrebu. Dvogodišnju pedagošku praksu u jeku Drugoga svjetskog rata obavio je u Travniku. Tu je zajedno s drugom subraćom od partizana doživio brutalan izgon iz gimnazije i sjemeništa. Za svećenika ga je zaredio

biskup Franjo Salis-Seewis 22. kolovoza 1947. godine u bazilici Srca Isusova u Zagrebu. Nakon treće probacije u Dubrovniku postaje odgojitelj u dubrovačkom sjemeništu. Obnašao je dužnost ekonoma na Jordanovcu te upravitelja župa u Kastvu, Matuljima i Rukavcu. Kratko je bio ekonom u Palmotićevoj te godinu dana upravitelj župe u Skoplju. Od 1969. do 1972. bio je kapelan u novoosnovanim župama u Prečkom i Španskom, a od 1972. do 1980. upravitelj župe u Savskom Nartu. Tri je godine bio superior u Osijeku pa tri godine ekonom u Palmotićevoj. Godine 1986./87. bio je kapelan na Zametu u Rijeci, zatim do 1989. pastoralni suradnik u našoj splitskoj rezidenciji. Od 1990. do 1992. apostolski je djelovao u Opatiji, a do 1999. bio je duhovnik u Karitasovu staračkomu domu u Nürnbergu. Posljednje godine provodi u našoj kući za stare i bolesne na Fratrovcu.

U njegovu se svećeničkome radu očitovala pastoralna tankočutnost i apostolska inventivnost. Ona se posebno isticala u dušobrižništvu mlađih gimnazijalki i studentica koje su dolazile u Zagreb u školu i na studij tako da je osnovao i posebnu skupinu koja se nazvala »Mala obitelj Bezgrješnoga Srca Marijina«. Djekojkama je pružao jasne smjernice za život sukladan ignacijskoj duhovnosti.

Shrvan bolešću, p. Hartly bio je svjestan da svaki križ i patnja, prihvaćeni i nošeni vjerom, predanjem i ljubavlju, jesu poput pšeničnih zrna koja u zemlji sebi nestaju i umiru, ali zato donose obilat rod. Tako shvaćena, prihvaćena i življena bol i patnja prestaju biti teret, a postaju sredstvo ljubavi i rađanja na novi, uskrsli, neumrli, božanski život.

Bog, kojemu je mnoge priveo i koji sve vodi na dobro, neka mu bude vječna sreća i radost.

## PATER STJEPAN KUZMIĆ, SJ



**P**ater Stjepan Kuzmić rođen je 16. svibnja 1949. godine u Osijeku od oca Stjepana i majke Ruže, rođene Smrk. Kršten je u baranjskoj župi Luč, u mjestu u kojem su njegovi roditelji, nakon što su se odselili iz Donje Dubrave u Međimurju, pronašli svoj drugi dom. Budući da je već od djetinjstva osjećao poziv u svećeništvo, upisao se u sjemenište i gimnaziju na Šalati u Zagrebu. Nakon drugoga razreda gimnazije Stjepan je donio odluku da stupi u Družbu Isusovu. Tako je 30. srpnja 1966. godine započeo svoj novicijat na Fratrovcu u Zagrebu. Studij filozofije i teologije završio je na Filozofsko-teološkomu institutu Družbe Isusove u Zagrebu na Jordancu. Kao student bio je veoma nadaren, a kao redovnik – neposredan, prisan, dinamičan, zauzet za drugoga. Bio je svjestan da je svećenički poziv – poziv za druge. Za svećenika ga je zaredio kardinal Franjo Kuharić 26. lipnja 1977. godine. Mladu je misu slavio zajedno sa svojim starijim bratom, svećenikom đakovačke biskupije, Josipom u župi Luč 17. srpnja 1977. godine.

Na Papinskomu sveučilištu Gregoriana postigao je stupanj magistra iz duhovne teologije. Tema njegova rada bila je »Milost zvanja za Družbu prema spisima patra Nadala«. Tu kao da se dalo naslutiti da će dugo godina biti duhovnikom, duhovnim vodom sjemeništaraca, bogoslova i mnogih vjernika diljem naše domovine. Kao promicatelj duhovnih zvanja puno je radio s mlađima. Rado je za njih organizirao i vodio duhovne vježbe na Fratrovcu. Neposredno prije velikosrpske agresije 1988. pater Kuzmić postaje poglavarom naše zajednice u ovome gradu. Tu je, prema svjedočenju mnogih, bio melem za dušu i tijelo vjernomu puku, svećenicima, redovnicima i redovnicama, vojnicima i prognanicima, svakom čovjeku potrebniku bez ikakve razlike. Od 1992. bio je duhovnik sarajevskih bogoslova u Bolu na Braču gdje su se našli zbog ratnih neprilika u Sarajevu. Od 1993. preuzima dužnost duhovnika na Fratrovcu. Obavljao je dužnost nacionalnoga ravnatelja Apostolata molitve i Euharistijskoga pokreta mladih. Pisao je za »Glasnik Srca Isusova i Marijina«.

Mnogim je vjernicima, u domovini i izvan nje, ostao u pamćenju kao pučki misionar. Petnaest je godina oduševljeno i s radošću tu službu vršio gotovo sve do smrti. Vjeran i vedar ostao je i u svojoj teškoj bolesti. Opušten i spontan, predan u Božje ruke, p. Kuzmić bio je i ostao upamćen kao pravi svećenik i redovnik – isusovac.

*Priredio: Mate Samardžić, SJ*

**p. Luka Rađa, SJ**

**Šalabahter za život**

Studentski katolički centar Palma, Zagreb, 2008.



Riječ je o osebujnoj duhovno-literarnoj zbirci po mnogočemu jedinstvenoj na našim prostorima.

Knjiga je nastala kao plod višegodišnjega internetskog komuniciranja duhovnika studenata i mladih, p. Luke Rađe s vjernicima i općenito ljudima različitih dobnih, klasnih i ostalih skupina. Zajedničko je svima istinsko traženje iskrenih i istinskih odgovora o esencijalnim životnim pitanjima.

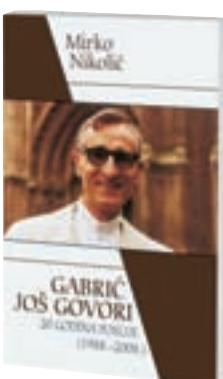
Sadrži tridesetak poglavlja u kojima se obuhvaćene najraznovrsnije teme: od seksualnosti do celibata, od grješnosti do zaljubljenosti, od patnje do nenadmašne radosti uskrsnuća, od nevjere do mistike...

Osebujnost je ovoga djela u tome što je kao medij korišten internet (u Crkvi u Hrvata prvi put u toliku intenzitetu) zahvaljujući čemu u komunikaciji na liniji vjernik-svećenik ili učenik-učitelj padaju sve suvišne maske, obziri ili kurtoazije, a u prvi plan izbjija bit problematike svakodnevice i svega onog s čime se prosječan vjernik ili prosječan čovjek u njoj zaista susreće.

**p. Mirko Nikolić, SJ**

**Gabrić još govori; 20 godina poslije (1988.–2008.)**

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu, 2008.



Cilj je ove knjižice da prikaže nešto iz života p. Ante Gabrića, a posebno one dimenzije koje najviše govore o tome koliko je bio blizak Bogu kojemu je sve darovao, a u isto je vrijeme bio toliko zauzet za čovjeka za kojega je utrošio cijeli svoj život. Zato donosimo neka njegova razmišljanja i molitve koji upućuju na njegovu povezanost s Bogom. Tu su opisani i neki od susreta s ljudima koji govore o njegovoj ljubavi prema čovjeku. Rijetko ćemo gdje naći kod posvećenih osoba toliku ljubav prema svome pozivu i prema svećeništvu kao kod patra Gabrića. Bio je doista zaljubljen u Krista. Samo takav zaljubljenik mogao je onako govoriti o svećeništvu, o križu i žrtvi, o sebedarju i ljubavi kao što je to govorio Ante Gabrić.

Imao je u životu dvije ljubavi: onu prema Bogu i onu prema čovjeku. Kada su prave i iskrene, onda postaju jedna nerazdvojna ljubav koja od čovjeka ide k Bogu i od Boga k čovjeku. Nije li to i Krist tražio kada je govorio o zapovijedi ljubavi? Pater se Gabrić u Kristu ogledao i zato nije mogao biti drukčiji od svoga Učitelja.

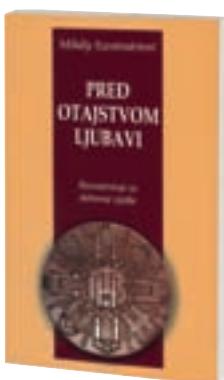
Ova knjižica želi istaknuti takve trenutke iz Gabrićeva života koji pokazuju da je imao profinjenu dušu i bogatu nutrinu koja je

zamjećivala ono što je lijepo oko nje i tomu se divila. Cilj ove knjižice nije bio samo napisati biografiju patra Gabrića, nego se želi upozoriti na njegov bogat nutarnji duhovni život i njegovu nesebičnost što je velik poticaj za ispit našemu individualističkom, hedonističkom i konzumističkom svijetu. Ova je knjižica doprinos oživljavanju uspomene na ljubav koju je pokazao čovjek, jedan između nas, ničime predodređen za ono što je ostvario, osim što se potpuno predao Bogu i čovjeku, što je gorio i izgorio za Boga i duše.

### p. Mihály Szenmártoni, SJ

#### *Pred otajstvom ljubavi*

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu, 2008.



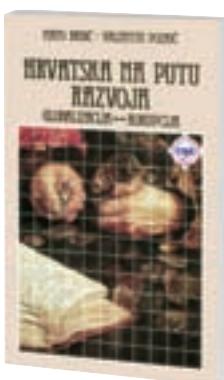
Ova knjižica nastala je u prigodi duhovnih vježba za članove Hrvatske pokrajine Družbe Isusove, koje su održane u Zagrebu od 20. do 28. srpnja 2008. U njoj možete prepoznati klasičnu strukturu duhovnih vježba sv. Ignacija, koje su podijeljene na četiri tjedna s određenim tematskim jedinicama. U tome smislu knjiga može služiti kao osobno duhovno štivo, a može biti inspiracija onima koji daju duhovne vježbe.

Budući da su ove duhovne vježbe obavljali isusovci, neka su razmatranja posebno njima posvećena. Ali i ona mogu poslužiti onima koji nisu svećenici i redovnici. Svaki vjernik, i svi ljudi dobre volje, kojima je stalo da upoznaju Krista i traže smisao i sreću u životu, u ovoj će knjizi naći dragoga »prijatelja«. A svima koji vole duhovnu literaturu može biti korisno štivo i nadahnuće.

### Mato Babić – mons. Valentin Pozaić, SJ

#### *Hrvatska na putu razvoja, globalizacija ↔ korupcija*

Centar za bioetiku, Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu, 2008.



Ova je knjiga napisana sa svrhom da razumijemo kako i na koji način treba kršćanin djelovati u današnjem svijetu i u društvu u kojemu živi. Jer čovjeku je na zemlji povjerena izgradnja zemaljskoga Grada pod vidikom izgradnje nebeskoga Grada. Nije to bilo kakva zadaća i bilo kakav pothvat tijekom svih stoljeća, a što mi u svoje vrijeme posebno doživljavamo na svoj način. Pothvat je to koji u sebi krije i nosi kako radosti i nade, tako i žalosti i tjeskobe, oduševljenja i razočaranja, uspjehi i neuspjehi.

Polazeći od čovjekove temeljne dimenzije, a to je rad i radost nad ostvarenim, čovjek pribavlja sebi i svojoj obitelji kruh svagdašnji, u svekoliku opsegu te riječi. Gledajući oko sebe, prepoznaje druga ljudska bića, sebi slična, po dostojanstvu slike Božje, na koju su

stvoren, istoga dostojanstva i prava. Različiti su darovi i sposobnosti, dometi i ograničenosti pojedinaca, skupina i naroda, uvjeta u kojima žive i rade i ubiru plodove svoga rada. Naravna težnja da humanizira svijet oko sebe ne dopušta čovjeku da misli samo na sebe, već u svojoj slobodi otkriva i svoju odgovornost za sve stvoreno, doživljava obvezu solidarnosti i ljubavi prema bližnjemu.

### **Mato Rusan, SJ**

#### *Trčim prema cilju*

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu, 2008.



Ova je knjiga p. Mate Rusana skup njegova dugogodišnjega svećeničkog iskustva. Vođen upravo željom da sve to bogatstvo pronađeno i probrano iz bogatstva katoličke vjere, osobito Svetoga pisma i crkvenoga učiteljstva te duhovnih pisaca i učitelja duhovnoga života, pruži dobromamjernu čitateljstvu, s povjerenjem i ljubavlju, ponajprije mladima, sve je posložio i sada objavio u ovoj knjizi.

Mladi kojima se u prvom redu pater Mato obraća u ovoj knjizi često su gosti njegove isповјedaonice tako da i teme koje je odbrao za ovu knjigu bitno pogađaju u središte njihove svakodnevne muke. Pater Mato preporuča euharistiju, molitvu, štovanje Blažene Djevice Marije, nadahnjivanje crkvenim učiteljstvom i redovitu isповijed koji su sigurna pomagala na putu svakoga kršćanina. Zato ovo djelo i jest aktualno i nosi puno potencijala.

### **Alfred Schneider, SJ**

#### *Crkva – otajstvo i znak spasa*

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu, 2008.



Knjiga »Crkva – otajstvo i znak spasa« teologa i bivšega profesora na Filozofsko-teološkomu institut Družbe Isusove u Zagrebu govori nam o Crkvi, o tomu jedinstvenom otajstvu i znaku spasa koji nam je ostavio naš Spasitelj Isus Krist. Ona je prasakrament koji je ustanovio sam Gospodin naš Isus Krist, po kojemu i u kojemu mi vjernici ostvarujemo naše spasenje. Samo po Crkvi dolaze nam i ostali sakramenti koje nam ona daje po svojim službenicima. Zato je potrebno upoznati Crkvu i čitavo njezino tijelo kojоj je glava Krist Gospodin.

Knjiga je podijeljena u dva dijela. Prvi dio govori o Crkvi kao otajstvu spasenja, kao otajstvu Duha Svetoga koji je ujedinjuje i okuplja oko otajstva euharistije, koje joj je povjerenovo. Drugi dio govori o Crkvi kao vidljivu znaku nevidljivoga Gospodina našega Isusa Krista te obrazlaže zašto se za Crkvu kaže da je jedna, sveta, katolička i apostolska.

## IMPRESUM

Ignacićev put  
INFORMATIVNI LIST  
za prijatelje Družbe Isusove  
ISSN 1331-8500  
2/2008., broj 41, godina XXIII

IZDAVAČ  
Provincijalat Hrvatske pokrajine  
Družbe Isusove  
Palмотićeva 31, HR-10000 Zagreb  
p.p. 669

GLAVNI I ODGOVORNI  
UREDNIK  
p. Niko Bilić, SJ

UREDNIČKO VIJEĆE  
Smiljan Miličević • Stjepan Šuflaj  
Ivan Mandurić • Damir Kočić  
Mate Samardžić • Siniša Štambuk  
Petar Nodilo • Tomislav Magić  
Tomislav Rukavina • Tvrtko Krželj

UREDNIK  
Ivan Mandurić  
LEKTURA  
Anda Jakovljević

TISAK  
Denona, Zagreb  
SLOG  
Denona, Zagreb

ADRESA UREDNIŠTVA  
Jordanovac 110  
HR-10 000 Zagreb, p.p. 169  
[ignacićev-put@ffdi.hr](mailto:ignacićev-put@ffdi.hr)  
[www.ffdi.hr/ignacićev-put](http://www.ffdi.hr/ignacićev-put)  
Svoje dobrovoljne priloge  
za »Ignacićev put« možete slati na račun:  
Provincijalat Družbe Isusove (za IP)  
Zagrebačka banka  
br. 2360000-1101576399

NASLOVNA STRANICA  
Sirija, Pustinja En-nabek,  
Manastir »Mar Mousa«. Nadstojnik  
manastira je p. Paolo Dall’Oglio, SJ



ČESTIT Božić i Nova godina!

